

LUNDS
UNIVERSITET

INSTITUTIONEN FÖR PSYKOLOGI

**En fenomenologisk studie om hur ungdomar
upplever sin tillvaro, relationer och
framtidsvisioner.**

**Catarina Andersson
Eva Swenson**

Kandidatuppsats vt 2007

Handledare: Roger Sages

Abstract

This project aims to obtain a deeper understanding of what it is like to be young today, and of how young people experience their lives. Identifying and uncovering the process of meaning constitution concerning young people's thoughts and feelings within each subjective individual, and their visions about the future as well as how they experience relations to other people in their surrounding, was achieved with a phenomenological approach. The participants were asked to write a self-report in answer to a carefully formulated question. The received reports were analysed according to the method of Meaning Constitution Analysis and Sphinx Lexica. The result showed that young people's lives are both complex and unique. They rather write about friends than family and write less about the future than we first assumed. An interesting discovery was that the majority of the participants expressed their views without hesitation and in concrete terms. Regarding the eventual effect of globalization, some young people were uncertain of where they want to live and some were happy to have friends all around the world. Concerning cultural differences, there were not that many differences except the way they wrote and expressed themselves concerning different aspects in life.

Keywords: fenomenologi, framtid, globalisering, kulturella skillnader, Meaning Constitution Analysis, relationer, Sphinx Lexica, tillvaro, ungdom.

Sammanfattning

Denna studie syftar till att få en djupare förståelse hur det är att vara ung idag och hur ungdomar upplever sina liv. Att identifiera och avslöja processen hur ungdomar konstituerar sin mening angående sina tankar och känslor inom varje subjektiv individ, deras visioner om framtiden och hur de upplever sina relationer med andra människor i sin omgivning, vilket uppnåddes med en fenomenologisk ansats. Deltagarna tillfrågades att skriva en självrapport och svara på en omsorgsfullt formulerad fråga. De inkomna rapporterna analyserades enligt metoden Meaning Constitution Analysis och Sphinx Lexica. Resultaten visade att unga människors liv är både komplexa och unika. Ungdomarna skrev hellre om sina vänner än om sina familjer och uttryckte sig mindre om framtiden än vad vi först antog. En intressant upptäckt var att majoriteten av deltagarna uttryckte sina åsikter utan tvekan och i konkreta termer. Beträffande eventuella effekter av globaliseringen visade resultaten att några ungdomar var osäkra på var de vill bo, medan andra var glada för att ha vänner runt om i världen. Angående kulturella skillnader, framkom inga större skillnader förutom sättet att skriva och uttrycka sig angående olika aspekter i livet.

Nyckelord: fenomenologi, framtid, globalisering, kulturella skillnader, Meaning Constitution Analysis, relationer, Sphinx Lexica, tillvaro, ungdom.

Inledning

På spaning efter ungdomars tillvaro!

Vår moderna tid präglas av stora och ofta ganska genomgripande förändringar inom samhället. Globalisering tillsammans med kapitalisering och informationsteknologi har medfört stora snabba förändringar i samhället. Det nya samhället är omskakande och upplevs av många som kaotiskt, detta påverkar hur människor lever sina liv och formar sin identitet (Castells, 2000). Individerna är inte längre bundna av traditioner utan skapar sin identitet självständigt. Det stora mediaflödet i vardagslivet skapar möjligheter för identifiering med fenomen som egentligen ligger långt från den egna miljön och en tillgång till en stor mängd av olika identiteter (Giddens, 1997). Ett liv som utmärks av kortvariga impulser, kortsiktigt agerande utan rutiner och bestämda vanor kan öka risken för att det skapas en själlös tillvaro för samhällets medborgare (Sennett, 1999).

”Ju mer traditionerna mister sitt grepp, och ju mer vardagslivet rekonstrueras mot bakgrund av det dialektiska samspelet mellan det lokala och det globala, desto mer tvingar individen att komma fram till en livsstil bland många olika alternativ.” (Giddens, 1997, s.13)

Det globaliserade samhället innebär alltså frihet från traditionens makt. Samtidigt medför det emellertid ångest och vilshenhet då människan ständigt ställs inför olika val och omgivningen inte längre erbjuder ramar för valen (Giddens, 1997). Både globalisering och individualisering får effekter för samhället och dess invånare. Moderna genombrott har lett till att nya möjligheter för individen att välja hur man vill utforma sitt liv, men kan även leda till ökad osäkerhet och existentiell ångest (Giddens, 1997). I massmedia har det på senare tid allt oftare rapporterats om ungdomars psykiska ohälsa som ett växande problem i dagens samhälle. Forskning pekar på ökad risk för psykisk ohälsa i individualistiska och sekulariserade samhällen (SOU 2006:77).

När det gäller forskning om ungdomar beskrivs ofta ungdomars situation som att de lever i överflöd, med många alternativa utbildningsvägar och brist på arbetsplatser. Deras uppförande beskrivs ofta som ohövlighet med brist på normer samt att de brister i att ta ansvar. Detta är den objektiva sidan av beteendet som vi observerar, men hur ofta efterfrågas hur det verkligen känns att vara ung, hur de unga själva ser på sin egen situation, sina relationer och sina framtidsutsikter (Imsen, 2000).

Syfte

Syftet med denna uppsats är att få en ökad kunskap om ungdomars livsvärld, hur individen upplever, tycker och tänker om olika fenomen, hur individen lever sitt dagliga liv, på sitt specifika sätt. Hur ungdomar ser på sin tillvaro, sina relationer samt sina visioner om framtiden utifrån deras perspektiv samt identifiera eventuella kulturella skillnader?

Fenomenologi och kvalitativ metod

Vårt arbete utgår från en fenomenologisk ansats. Det fenomenologiska synsättet fokuserar på att förstå meningen som händelserna har för individen som studeras.

I kvalitativ forskning är det frågan som ställs som i någon grad kommer att bestämma de svar forskaren kommer att finna. Denna punkt är viktig när forskaren ska designa en kvalitativ studie, det är forskningsfrågan som visar hur den kvalitativa studien reflekterar forskarens mål att upptäcka vad som är viktigt att veta om ett ämne av intresse. Den kvalitativa studien har ett fokus, men har i ett inledande skede en bred och öppen fokusering, så att viktiga betydelser tillåts att upptäckas. Det som upptäcks av forskaren är inte som i kvantitativ forskning, generaliseringar utan kontextuell observation (Maykut & Morehouse, 1994). Kvalitativ forskning vill förstå situationen som den är konstruerad av individerna som undersöks. Kvalitativ forskning försöker fånga vad människor säger och gör som en produkt hur människor tolkar världen och uppgiften är att fånga denna tolkningsprocess. Orden är det sätt som de flesta människor förstår sin tillvaro. Vi skapar vår värld med ord, vi förklarar oss med ord, vi försvarar oss och gömmer oss bakom ord. Kvalitativ forskning undersöker människors språk och handlingar på ett berättande eller beskrivande sätt, på ett sätt som visar situationen som den upplevs av individen. Den kvalitativa forskaren vet mycket väl att orden bär på en betydelse, även betydelse som inte var för avsikt (Maykut & Morehouse, 1994).

Filosofen Edmund Husserl (1859-1938), tysk filosof som anses vara fenomenologins grundare (Nationalencyklopedin, 2007). Han menade att människan upplever världen genom att erfara fenomen. Ett naturligt fenomen, ett ting blir medvetet genom perception och uppfattas som något som existerar där under en viss tidsrymd. Att vara människa innebär att ha vilja, affekt, tankar, intressen och känslor som är delar av vårt väsen. Det innebär också att hon ingår i en social kontext, som t ex att ingå i en familj och att vi existerar i ett beroendeförhållande till andra människor (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999).

Fenomenologisk psykologisk forskning syftar till att förklara situationer så som de upplevs av individen i dennes dagliga liv. Istället för att försöka att reducera ett fenomen till ett lämpligt antal identifierbara variabler och kontrollera kontexten, i vilket fenomenet sker,

syftar fenomenologin till att återge fenomenet och kontexten så trovärdigt som möjligt. Det görs genom att studera ett särskilt fenomen, en situation i vilken individen har förstahandserfarenheter som de kan beskriva som de verkligen upplever i sina liv (Smith, 2006).

Studieobjektet inom humanvetenskaperna är människan, hennes kultur och insikter, det specifikt mänskliga, subjektiviteten. Fenomenologins syn på psykologins studieobjekt kan ge möjligheter att undersöka hur individen uppfattar sig själv som subjekt i världen, genom att undersöka hur subjektet ser på sig själv som en entitet given i tid och rum utifrån individens berättelser. Psykologin som humanvetenskap kan därför rikta uppmärksamheten mot den individuella berättelsen, då denna kan ses som ett sätt att bevara och analysera förstapersonsperspektivet. Syftet är inte, som inom den experimentella psykologin, att bortse ifrån den subjektiva upplevelsemässiga dimensionen hos fenomenet, utan tvärtom att ta med denna som det grundläggande (Christensen, 2004). Det enda sättet att komma fram till en trovärdig modell av objektivitet, är att utifrån ett fenomenologiskt synsätt fullt ut erkänna subjektets värde och position då subjektiviteten är den enda grunden för betydelsekonstitutionen (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999).

Intentionalitet innebär att vårt medvetande hela tiden är riktat mot något objekt. Det är betydelsen, inte kausaliteten, som uppfattas som det väsentliga, den inre aspekten av objektet som kallas mänsklig (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999). Individen är alltså medveten om något, i form av att man uppfattar något, förstår sig något, vill ha något, kommer ihåg något etc. Utan det faktiska syftet och relationen mellan individen och föremålet skulle individens handling vara utan syfte och i och med det meningslös. Därför anses det inom fenomenologin omöjligt att isolera de psykiska funktionerna från subjektets förhållande till omvärlden i form av objekt och interpersonella relationer (Christensen, 2004).

Livsvärlden, ett begrepp inom fenomenologin som betonar att såväl föremål som andra individer, intersubjektiva förhållanden och kultur har betydelse i och med att subjektet förhåller sig till dessa (Christensen, 2004). Livsvärlden är världen så som den sker i vardagslivet och erbjuds som en direkt och omedelbar upplevelse oberoende av och före några förklaringar (Kvale, 1997). Betydelsen har ett ursprung, detta ursprung kan sökas i individens livsvärld (Sages & Jakobsdottir, 1999). Fenomenologin studerar individernas perspektiv på sin värld och försöker att beskriva dess innehåll och struktur hos individens medvetande. Fenomenologin försöker förstå den kvalitativa mångfalden hos deras upplevelser och göra deras väsentliga mening explicit. Fenomenologin är ett försök till att direkt beskriva upplevelsen, utan att hänsyn tas till upplevelsens ursprung eller orsak. (Kvale, 1997)

Horisont är ännu ett begrepp inom fenomenologin, det är horisonterna som utgör individens livsvärld. Individens horisonter förändras allteftersom individen upplever nya erfarenheter. Horisontens betydelse ligger i övergången från ”vad en individ egentligen tänker och känner” till ”vad som kan förväntas av en individ”, mot vilka möjligheter som individen har i sin framtid (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999).

Ungdom

Begrepp som tonåring och ungdom är ganska nya, d v s att ungdomarna utgör en särskild grupp som befinner sig mellan barn och vuxen (Erling & Hwang, 2001). Begreppet ungdom anses i dag vara självklart för oss. Det var så sent som för ungefär 150 år sedan som en särskiljning och definiering gjordes av ungdomar som en egen grupp människor, som befinner sig i en viss fas i livet och som dessutom utgör en existerande social grupp (Ahmadi, 2003).

Ungdomsåren är en omvälvande tid i en människas liv, både den inre, psykologiska, och den kroppsliga utvecklingen går mycket snabbt, från barn till vuxen på några år. Dessa förändringar påverkar naturligtvis deras sociala relationer, det gäller såväl relationer inom familjen som relationer till vänner och andra utanför familjen. Relationerna till familjen under denna tid utmärks av en strävan att behålla positiva band till familjens medlemmar samtidigt som behovet av självbestämmande och utveckling av den egna identiteten ökar. Relationerna till jämnåriga under ungdomsåren blir allt mer betydande jämfört med tidigare (Erling & Hwang, 2001). Behovet av vänner och att tillhöra en grupp är framförallt viktigt under de första ungdomsåren, den personliga vänskapen verkar kunna tillfredsställa djupgående känslomässiga och sociala behov hos ungdomar. Undersökningar visar att ungdomar som har nära vänner är positivt inställda, mindre nedstämda och har bättre självförtroende. Den nära vänskapen under tonåren spelar viktig roll för ungdomars identitetsutveckling (Evenshaug & Hallen, 2001).

I en undersökning (SOU 2006:77) hävdas att umgänge med vänner har ökat och allt färre är ensamma, den grupp av ungdomar som anger att de inte har någon nära vän har sjunkit från 14 % till 6 % under perioden 1980 (81) till år 2003 medan motsvarande umgänge med nära anhörig har sjunkit i motsvarande grad.

Jutengren (2004) skriver att lydiga tonåringar mår bättre, att de tonåringar som uppfattade minst problem med sig själva och sin omgivning var de som hade förtroende för sina föräldrars livserfarenhet och därför respekterar föräldrarnas uppmaningar. I avhandlingen dras slutsatsen att konflikter inte alltid behöver vara av ondo. Däremot är infekterade konflikter

och konflikter som urartar problematiska, men lättare konflikter som samtidigt uttrycker respekt och som inträffar i ett tryggt sammanhang kan bidra positivt till barns utveckling.

Identitet

En av de viktigaste psykologiska förändringarna under ungdomsåren är att den egna identiteten utvecklas (Broberg-Olsson, 2001). Identiteten formas utifrån individens egenskaper och handlingar, men också i samspelet med omgivningens uppfattning av individen och den spegelbild som sänds tillbaka och det mottagandet som individen ger denna bild (Sjögren, 2003). Saknar individen andra människor att spegla sig i och utvecklas tillsammans med, så kommer den egna identiteten att hotas av ensamhetens tomrum, vi behöver andra människor för att forma och bevara vår identitet (Svedberg, 2003). En identitet ger en individ en fast punkt i dennes omgivande universum och en grund att stå på, detta möjliggör för individen att känna tillhörighet och att förstå sin plats i sin omgivning (Ahmadi, 2003). Ungdomar tillbringar mycket av sin tid med vänner och kamrater, dessa fungerar både som modeller och bollplank för frågor som hör samman med identitetsutveckling och de underlättar för ungdomar att separera sig känslomässigt från familjen och mer och mer bli en egen individ som kan stå på egna ben (Erling & Hwang, 2001). För att behålla sin identitet och själsliga balans tenderar individen att se sin egen attityd om den enda möjliga för att slippa krav att kompromissa mellan att vara oberoende självbestämmande och kraven att vara en social varelse med de förväntningar det ställer på individen (Sjögren, 2003).

Kultur

När människan studeras är det ofrånkomligt att inte beakta den kulturella omvärlden (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999). De flesta tvärkulturella forskare definierar kultur som den delade koncentrationen av attityder, värderingar, beteenden och åsikter som förmedlas från en generation till nästa generation genom språket (Matsumoto & Juang, 2003). När människan växer upp får hon lära sig en mängd regler om hur hon ska bete sig, dessa regler formar en bas för en kultur. Under uppväxten börjar barnet ifrågasätta auktoriteter och de regler som auktoriteterna anbefaller. Ungdomar börjar söka nya vägar och regler för sitt beteende, de söker sig själva. Efter ungdomsåren verkar det som många människor återvänder till sina rötter, till de sätt och regler som de växte upp med. De har lärts in så väl att dessa regler och beteenden sker automatiskt utan att vi tänker särskilt mycket på dem, det har blivit vår kultur. Reglerna lärs endast inte in under uppväxten, utan lärs även in senare, genom hur individen uppfattar andra människor, hur ett beteende tolkas och vilka bedömningar som görs av dessa

beteenden. Det sker en implicit inläring av dessa regler med vilka individen fostras och som är sanna för denne brukar också vara sanna för andra som delar samma kulturella arv. Denna underförstådda kunskap behöver inte uttalas varje gång som vuxna använder denna kunskap (Matsumoto & Juang, 2003).

Världen upplevs olika beroende på om en individ ser på ett beteende eller begrepp inifrån en kultur eller utifrån en kultur (Scott Mio et al. 2006). Kulturskillnader beror inte i första hand på olikheter i livsstil utan om olikheter i sättet att varsebli verkligheten, att förstå vårt jag och dess förhållande till andra som ger upphov till olika sätt att uppfatta olika faser i livet (Ahmadi, 2003). Kanske är en av de väsentligaste skillnaderna mellan kulturer, den mellan individualism och kollektivism. Individualistiska samhällen lägger större värde på individuella rättigheter, medan ett kollektivt samhälle lägger en större tonvikt på gruppen (Scott Mio et al, 2006).

Individualism och kollektivism

Den moderna civilisationen skiljer sig i grunden från andra civilisationer genom att medge varje människa en existens oberoende av relationer människor emellan, individen ses som självständig. Människan som individ har prioritet framför människan som en social individ. På detta sätt blir mellanmänskliga relationer av sekundär betydelse och individen främjas framför gruppen. Ett samhälle som ser individen som högsta värde ansluter sig till individualismen och det motsatta samhället, där gruppen är utgångspunkten ansluter sig till kollektivismen (Sjögren, 2003).

En individ som har lärt sig uppfatta sig själv som en oskiljbar del av en större enhet, kan inte identifiera sig själv utan denna enhet, d v s det som formulerar individens identitet är inte hennes jag utan det är den större enheten som t ex, gruppen, familjen. En ständig närvaro av ett större jag som definierar och kontrollerar individen gör det omöjligt för denne att bekräfta sitt jag utanför gruppen. Det är tillhörigheten till gruppen, t ex familjen som ger individen en social ställning och i och med detta en identitet. I de flesta kollektivistiska samhällen går det inte att dra någon gräns mellan individens privata sfär och kollektivets domän. På det personliga planet kan individen inte frigöra sig från gruppen och uppnå självständighet till den, men å andra sidan erhåller individen inom gruppen en livslång trygghet, stöd och en känsla av tillhörighet som skyddar denne från ensamhet (Ahmadi, 2003).

En individualistisk identitet är däremot en identitet som individen odlar inom sig själv och som bygger på ideal som att vara sig själv trogen och sitt sätt att vara. I det moderna individualistiska samhället har individer fått en självständighet både i förhållande till gruppen

och till andra individer. På så sätt blir länken mellan gruppen och individen försvagad och medför att individen inte längre är i ett existentiellt behov av relationen till gruppen (Ahmadi, 2003). Familjen är inte mindre viktig i Sverige än i andra kulturer, men är viktig på ett annat sätt och med andra gränsdragningar. Det är mer vanligt i en svensk familj att det uppstår en rädsla för att familjen ska hota individens integritet. I Sverige är det accepterat att ungdomar tar avstånd från familjen för att hävda sin identitet (Ahmadi, 2003).

Enligt (SOU 2006:77) har individualiseringen effekt på den psykiska hälsan, allmänläkarmottagningar i större städer i elva olika länder i Europa, Afrika, Asien och Amerika har jämfört psykisk hälsa med kulturella värderingar i dessa länder och det visade påtagliga samband. I länder som betonade tillhörighet till en grupp istället för att betona individen var det påtaligt ovanligare att människor uppgav psykiska problem och att de fick diagnosen generaliserat ångestsyndrom. Det visade sig även att depressioner var mindre vanliga i länder med mer traditionella värderingar.

Hofstede (2000) som undersökte individualism och kollektivism i över 39 länder, fann att USA var rankat som det högsta individualistiska landet. Bland de 19 lägst rankade individualistiska länderna fanns endast tre europeiska länder, Turkiet, Grekland och Portugal med, övriga länder fanns i Asien.

Det finns en likhet mellan den fenomenologiska synen på individen och österländska kulturernas föreställning om den. I österländska kulturer söker människor släktskap, anknytning och ömsesidigt beroende och individen ses som en helhet genom att hon alltid ingår i en social enhet. Den västerländska föreställningen ser däremot individen som åtskild, autonom och att denne söker avskildhet och självständighet från andra (Markus & Kitayama, 1991).

Metod

Inom samhällsvetenskaperna studeras individer och grupper, deras olika former av interaktion och deras relationer till den gemensamma omvärlden. Känslor, tankar, idéer, perceptioner, vilja förhoppningar och strävanden, alltså alla de olika erfarenheter som en individ kan uppleva tillhör vetenskapens intresse. Det finns två sätt att studera dessa, antingen kan de betraktas som underkastade kausala lagar eller så kan de betraktas som betydelser i motivationella relationer till varandra. Men det anses finnas ett tredje alternativ som tillåter forskare att arbeta både med ett faktaperspektiv och ett betydelseperspektiv som helt beror på sättet objektet eller situationen av intresse för ett specifikt forskningsprojekt presenterar sig

själv. Husserls fenomenologi erbjuder ett systematiskt och välstrukturerat sätt för en analys av dessa frågor (Sages & Hensfelt, 1999). Denna studie syftar till att med hjälp av kvalitativa metoder, Meaning Constitution Analysis, MCA som bygger på Husserls fenomenologi och Sphinx Lexica att analysera och beskriva ungdomar utifrån dem själva.

Undersökningsgrupp

Vårt urval utgör ett bekvämlighetsurval, vilket innebär att respondenter som deltar i en studie för tillfället finns i närheten och är tillgängliga (Bryman, 2004). Vi har sökt respondenter i vår närmiljö, barn och deras vänner, grannar, släktingar, bekanta och studiekamrater genom personlig kontakt, mailkontakt och telefonkontakt. Till möjliga respondenter upplyste vi om vår undersökning och hänvisade till undersökningens hemsida. De huvudsakliga kriterierna när urvalet gjordes, var att vi hade individer som var relevanta för studien d v s ungdomar mellan 14-24 år, att de var intresserade att vara med i undersökningen samt att föräldrarna gav sitt medgivande för de ungdomar som var under 18 år. För att identifiera eventuella kulturella skillnader tillfrågades även ungdomar med utländsk härkomst eller vars föräldrar härstammar från andra länder att medverka. Våra undersökningspersoner består av 28 ungdomar i åldrarna 14-24 (se bilaga 4), anledningen till att vi valde detta åldersspann beror på att vår målgrupp var ungdomar och i en utredning om ungdomar på uppdrag åt regeringen definieras ungdom som individer i åldern 13–25 år (SOU 2006:77).

Meaning Constitution Analysis, MCA

Tolv av självrapporterna har analyserats med hjälp av programvaran Meaning Constitution Analysis, MCA – Minerva, en analysmetod som bygger på Husserls fenomenologi (Sages, 2003). Nio texter valdes slumpmässigt ut, texterna fördelades i två högar beroende på kön, tre andra valdes ut med anledning av att de var texter som skilde sig från de övriga, på grund av ungdomarnas eller föräldrarnas ursprung, självrapport 24, 27 och 28. Självrapport 24 plockades ut för att respondenten är född i Uruguay och hennes föräldrar är ifrån Chile och Uruguay. Det gjordes en jämförelse mellan självrapport 3, en svensk kille född i Vietnam, som dock har bott i Sverige sedan han var 3 månader och självrapport 28, en 14 årig kille från Turkiet, som aldrig har varit i Sverige. En jämförelse gjordes också mellan rapport 22, en svensk tjej boende i Malmö, och rapport 27, en fransk tjej, som har bott i Lund i ett halvt år.

Steg 1, det inledande steget av den fenomenologiska analysen börjar alltid med epoché, att forskaren försöker bortse från sin förförståelse och att dennes fördomar sätts inom parantes för att erhålla en ren vision och reducera den ”naturliga attityden”, vilket var Husserls

fundamentala idé av epoché (Sages & Lundsten, 2004). Bara genom att förbise våra fördomar och förförståelse kan plats lämnas för den ”andra” att uppenbara sig i vår värld (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999). Den första tillämpningen av epoché i denna fas identifieras mindre meningsenheter. Indelningen av betydelseenheter görs genom att vid varje ändring i betydelsen bör meningen brytas upp, detta gör dem relativt korta vilket ökar analysens noggrannhet och tydliggör hur individen konstituerar sin mening. Varje betydelseenhet numrerades vilket gör bearbetningen av texterna enklare.

Unit	Meaning Unit
1	Den här frågan
2	kommer faktiskt ganska lägligt.
3	senast igår
4	reflektade jag över min livssituation,
5	som jag uppfattar den idag
6	och hur den kommer ter sig i framtiden.
7	Igår natt fick jag en lyckorusch.
8	jag kände mig så nöjd
9	med den personen jag är
10	och den vägen
11	jag utvecklas mot.

Bild 1. Meningsenheter, illustration från MCA.

Steg 2, den andra tillämpningen av epoché är att finna modaliteterna utifrån betydelseenheterna. Modalitet är hur en individ upplever sin livsvärld, hur individen upplever och erfar världen (Sages & Lundsten, 2004). Det ger en förståelse för individens existentiella sätt att vara i världen, hur en individ möter olika situationer och hur det uttrycks. Valet av modaliteter kan variera, i undersökningen utgicks från modaliteterna *belief*, *funktion*, *time*, *affekt*, *subjekt* och *will* som var och en innehåller ett antal olika underkategorier (se bilaga 5).

Unit	Meaning Unit	Modality
1	Den här frågan	a. doxa-affirmation b. perc/sign c. present d. neutral e. none f. unspecified
2	kommer faktiskt ganska lägligt.	a. doxa-affirmation b. perc/sign c. present d. positive-present e. engagement f. unspecified

Bild 2. Meningsenheter och modaliteter, illustration från MCA,
a) *belief*, b) *function*, c) *time*, d) *affect*, e) *will*, f) *subject*.

Steg 3, innebär en tillämpning av den fenomenologiska reduktionen, att forskaren går baklänges steg för steg för att nå det som är inbakat i det som är självklart. I detta steg

strukturerar forskaren de partiella intentionerna, vilket leder till den konstituerade meningen. De partiella intentionerna är det som redan är givet, resultatet av passiva synteser (Sages & Lundsten, 2004). En passiv syntes är något som är känt för individen d v s som inte längre är nytt utan har blivit självklart för individen. Intentionalitet är den inriktning medvetandet har, människor gör olika bedömningar beroende på olika erfarenheter och upplevelser t ex en individ kan uppleva skogen som något befriande medan en annan individ kan uppleva den som skrämmande. Fenomenologisk reduktion innebär inte en absolut frånvaro av förutfattade meningar utan snarare att man kritiskt analyserar sina förutfattade meningar (Kvale, 1997)

Steg 4, sammanställning av den noematiska kärnan. De partiella intentionerna delas upp i entiteter och predikat för att förstå betydelsen. En entitet är något som existerar för individen, varje entitet kan uttryckas genom ett eller flera olika predikat (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999). Predikat är individens ord och uttryck som används för att tala om entiteten (Sages & Lundsten, 2004). Den struktur som bildas av alla entiteter och predikat utgör den noematiska kärnan (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999).

Unit	Pure Meaning	Partial Intention	Entity	Predicate
1	Den här frågan	den här finns frågan finns man kan fråga man kan fråga den här	den frågan fråga fråga	som finns som finns som man kan som man kan med den här
2	kommer faktiskt ganska lägligt.	läglig finns man kan vara läglig komma finns man kan komma lägligt	läglig läglig komma lägligt	som finns som man kan vara som finns som man kan komma
3	senast igår	igår finns något kan vara igår senast finns man kom senast igår	igår igår senast senast	som finns som kan vara som finns som man kom igår
4	reflekterade jag över min livssituation.	jag finns reflektera finns man kan reflektera livssituation finns man kan reflektera över sin livssituation jag reflekterar över min livssituation	jag reflektera reflektera livssituation livssituation livssituation	som finns som finns som jag kan som finns som jag kan reflektera över som jag kan reflektera över

Bild 3. Meningsenheter, partial intention, entitet och predikat, illustration från MCA.

Steg 5, sammanställning av modaliteter. De olika modaliteterna förbinds nu till sin respektive entitets- och predikatgrupper. När detta har gjorts kan slutsatser dras av de uttryckssätt som karakteriserar individen. Denna struktur som fås genom modaliteter, entiteter och predikat utgör den fullständiga betydelsestrukturen. Vi erhåller en bild av det intentionala objektet såsom det är intenderat av individen i sin fulla meningsrikedom. Denna struktur är enligt Husserls det kompletta noemat av det intentionala objektet, d v s av situationen aktiverad inom individen som svar på den frågan såsom den förstås av den individen och uttryckt med dennes egna ord (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999).

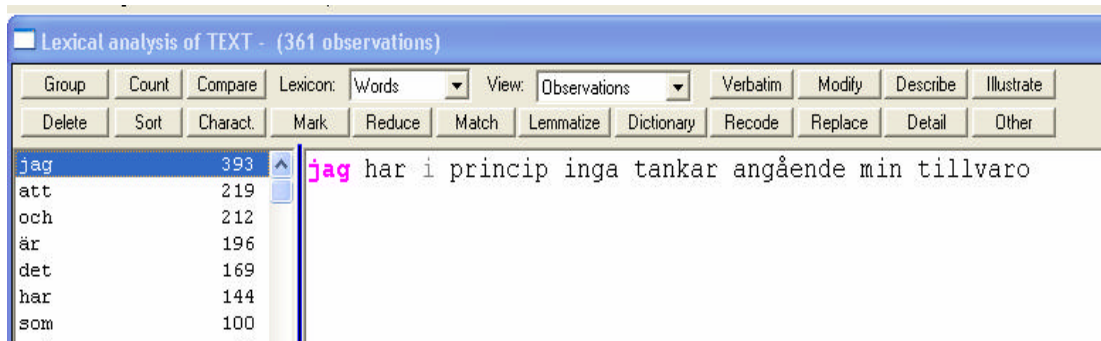
Steg 6, konstruktion av horisont. I detta steg skapas en syntes av analysresultaten som ger en möjlighet att välja ut förståelsehorisonterna. En horisont inom fenomenologin är uppfattningen som en individ har om något som t ex en sak, en situation eller en händelse. Horisonten syftar till att få fram vad man kan förvänta sig av en individ (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999). Eftersom detta inte är syftet för denna undersökning har vi valt att inte konstruera individernas horisont utan gått direkt på att konstruera deras livsvärld.

Steg 7, konstruktion av livsvärlden. Analysen kompletteras nu genom en formulering av vad som finns i horisonterna, indikerande av varje komplett noema, d v s både modaliteterna och den noematiska kärnan (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999). En livsvärld är där individen är, den situation han eller hon agerar utifrån, hur människor upplever, tycker och tänker om olika fenomen. Det var dessa individers livsvärld vi ville komma åt, vad som är viktigt för just den individen. Fenomenologi är sökandet efter mening, meningen har sitt ursprung, detta ursprung hittas i livsvärlden (Sages & Jakobsdóttir, 1999).

I analysen valdes tre gemensamma teman, utifrån vad vi önskade undersöka i studien vilket resulterade i, *tillvaro*, *relationer* och *framtid*. Framtid valdes utifrån kategorin future och relationer valdes utifrån alla ord vi har relaterat till relationer (se bilaga 6). Vid tillvaro utgick vi från vad som var viktigt för den specifika individen. Dessa teman blev gemensamt för samtliga tolv analyser, däremot vilka entiteter som ingick i de olika temana var individuella enligt individens subjektiva uppfattning av olika fenomen i tillvaron.

Sphinx Lexica

Samtliga 28 självrapporter har analyserats med hjälp av programvaran Sphinx Lexica. Programmet utför kalkylering av frekvenser utav olika ord och är väl anpassat för att utforska mycket stora texter eller att välja nyckelord från ett större datamaterial (Sages et al. 2002). Först lades alla självrapporter in i Sphinx som *external data*, programmet generande då en lista av ord från självrapporterna som sorterades efter frekvens.

Word	Count
jag	393
att	219
och	212
är	196
det	169
har	144
som	100

Bild 4. Ord i självrapporten sorterade efter frekvens, från Sphinx Lexica.

Till skillnad från MCA är det i Sphinx tvunget att i förväg definiera de kategorier som skulle användas för att koda. Kategorierna definierades i en eller flera variabler som vi skapade i olika tema text relationer (se bilaga 6 och 7), detta gör det möjligt att ändra tema under kodningsprocessen (Sages et al. 2002). Vid en analys av samtliga personer i undersökningen, delades ord upp i olika teman som var av relevans för studien (se bilaga 6). Efter att ha identifierat ord i originaltexten och delat upp i teman togs de ord bort som inte var av relevans för undersökningen. När alla ord som var av vikt för studien markerades, delades dessa därefter upp i olika teman för att göra en jämförelse mellan individerna, detta gjordes synligt med en graf (se resultat).

Vid kulturella skillnader gjordes en jämförelse mellan självrapport 3 och självrapport 28, Mellan dessa delades andra teman upp (se bilaga 7), detta resulterade i en graf (se resultat), uppdelningen gjordes för att upptäcka likheter och skillnader samt om individerna ger uttryck för samma sak men på olika sätt. De fyra mest specifika orden togs fram för respektive personer. En likadan jämförelse gjordes även mellan självrapport 22 och 27.

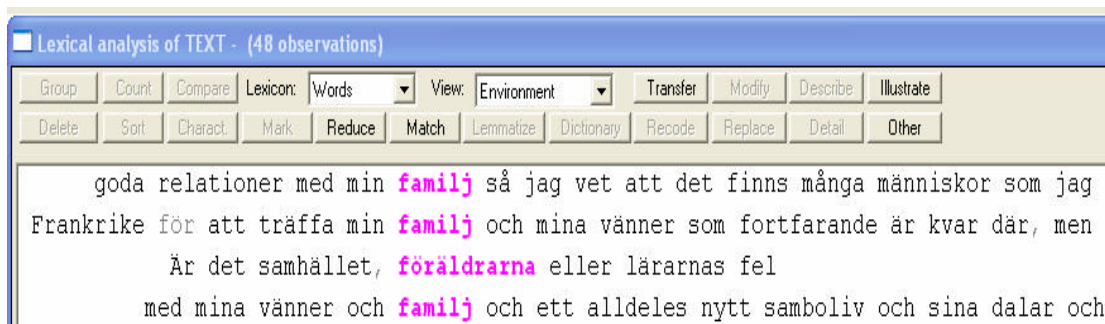

Bild 5. Bilda av teman efter var individ, från Sphinx Lexica.

Procedur

Undersökningen förbereddes med att det skickades ut ett följebrev samt medföljande projektbeskrivning (se bilaga 1 och 2) till möjliga respondenter och deras föräldrar. Till studien utformades en hemsida tillsammans med Webbyrån Ahltoppmedia, där ungdomar och föräldrar har tillgång till följebrev, projektbeskrivning, självfrågeformuläret (se bilaga 3) och senare även ett tackbrev och den färdiga uppsatsen (<http://213.115.71.36/kandidatuppsats>). Metoden inleddes med en självrapport där ungdomarna fick skriva och uttrycka sig fritt och utan några restriktioner, utifrån en öppen ställd fråga. Frågan i en självrapport bör formuleras noggrant och vara av intresse för deltagarna i studien samt för forskaren (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999).

”Var snäll och berätta om dina tankar, funderingar och känslor angående din tillvaro, dina visioner om framtiden samt berätta hur du upplever dina relationer med andra i din

omgivning, skulle du vilja förändra någonting i en relation till någon om du kunde?" (se bilaga 3). Genom att låta individen fritt få formulera sina tankar kring den öppna frågan och associera fritt, kan forskaren få tillgång till hur individen konstituerar sin livsvärld och hur han eller hon tolkar verkligheten (Maykut & Morehouse, 1994).

Ungdomarna fick olika alternativ att lämna sin självrapport, antingen att fylla i formuläret och lämna direkt till oss, fylla i och svara via e-post eller gå in på hemsidan och svara på formuläret. Flertalet av respondenterna har valt att svara på frågan via vår hemsida.

Resultat

Med hjälp av MCA har tolv texter analyserats, två självrapporter har beskrivits mer detaljerat, rapport 22 och 24. De två rapporterna inleds med en redogörelse för vår tolkning av de modaliteter respondenten uttrycker sig med. Efter att ha delat in meningsenheterna i modaliteter delades entiteterna in i olika teman. Vid konstruerandet av teman i MCA har vi utgått från vad vi ville undersöka i studien, vilket resulterade i tre teman, *tillvaro, relationer och framtid*. De resterande tio analyserna presenteras med individernas livsvärldsbeskrivningar. Slutligen görs en jämförelse mellan dessa tolv individer för att belysa eventuella likheter och skillnader. Samtliga 28 texter har därefter analyserats med hjälp av Sphinx Lexica för att identifiera likheter och skillnader mellan samtliga ungdomar, ungdomarna delades även in i två grupper för att identifiera könsskillnader. Till sist gjordes en jämförelse mellan fyra individer för att utskilja eventuella kulturella skillnader. Bakgrundsinformation om respondenterna och nummer på självrapporten finns i en överskådlig tabell (se bilaga 4).

Analys Minerva

Självrapport 22, skriven av en tjej 21 år född i Sverige.

Självrapport 22 innehåller 68 meningsenheter.

Redogörelse av modaliteter

Personen uttrycker sig övervägande i doxa-affirmation i modaliteten Belief. Hon använder sig av kategorin question på flera ställen i texten t ex ”jag undrar” och ”kommer jag”. Kategorin probability uttrycks fem gånger i texten, ett exempel är när hon uttrycker sig om ”att man

skaffar barn”. Possibility uttrycks endast en gång i texten och det handlar då om ”att hon tror att om alla lärare kunde inspirera så skulle fler trivas i skolan”.

I modaliteten Function använder sig personen av alla nio kategorierna, personen uttrycker sig dock övervägande i perceptive och perceptive/signitive. Kategorierna imaginative, imaginative/perceptive, och imaginative/signitiv används till lika stor del, ett exempel på detta är hennes funderingar kring framtiden ”som man kan undra hur den blir”.

I modaliteten Time använder sig personen övervägande av kategorin empty, dvs. hon uttrycker inget om någon tidsdimension. Kategorin past används vid flera tillfällen i texten, ett exempel är när hon beskriver att hon själv inte trivdes i skolan som tonåring.

I modaliteten Affect uttrycker sig personen till största delen av kategorin neutral. Kategorierna negative-retrospective och positive-present uttrycks i lika stor utsträckning och i bägge fallen handlar det om hennes sambo.

I modaliteten Will använder sig personen till den största delen av kategorin engagement därefter kategorin none och aspiration, när det gäller aspiration handlar det t ex om hennes studier och att hon berättar att hon har ”startat upp eget hushåll”.

I modaliteten Subject använder sig personen övervägande av kategorierna I, men uttrycker sig med one-all i samband med frågor kring framtiden.

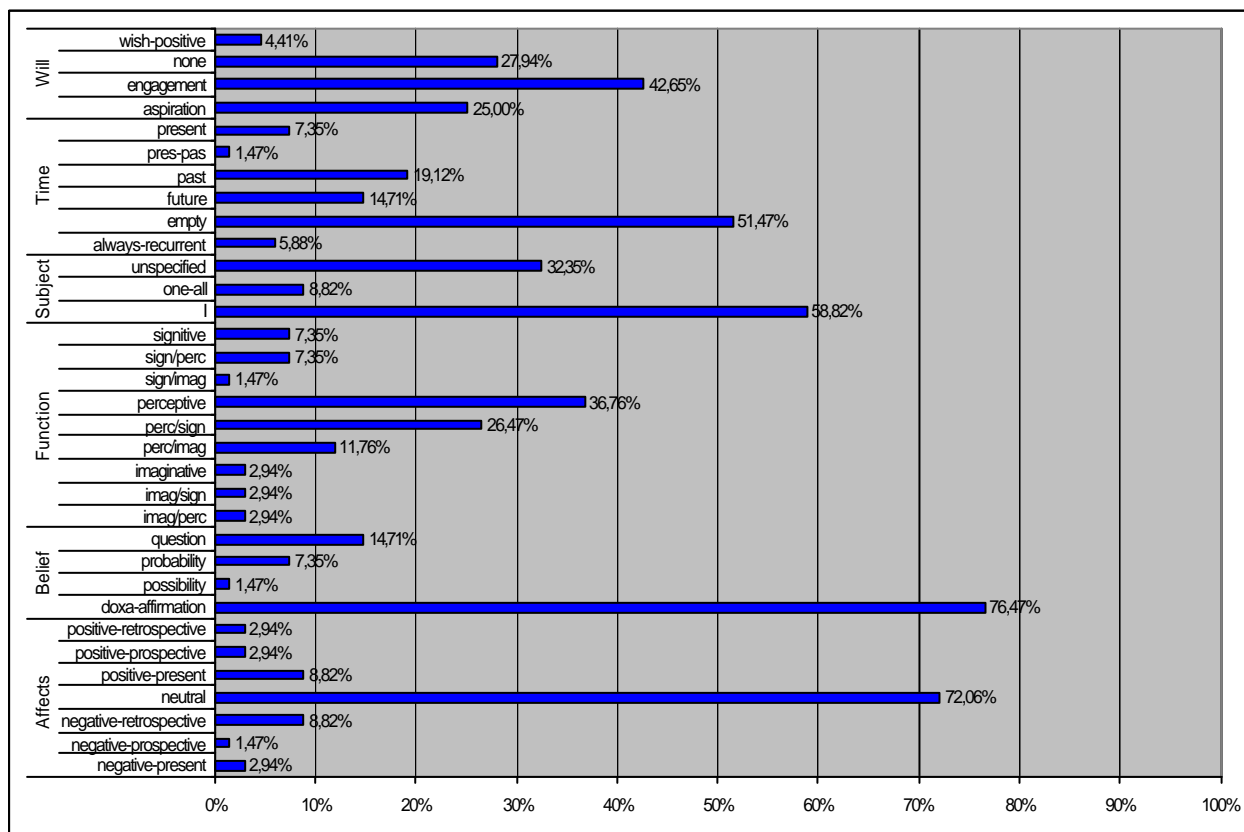

Bild 6. Modalitetsanalys av självrapport 22.

De högsta modalitetsfrekvenserna:

Belief: *doxa-affirmation*; Function: *perceptive*; Time: *empty*; Affect: *neutral*;

Will: *engagement*; Subjectmodaliteten: *I*.

Teman

Tema: Tillvaro	
Entitet	Predikat
Förändringar	som stora den senaste tiden
Inom loppet	av två år har jag
Läroutbildning	som man kan gå sin fjärde termin
Trivs	som jag gör mycket angående mina studier
Förenligt	som är starkt med mina intressen
Studierna	som tar upp det mesta av min tid
Miljödebatten	som nu när kommit igång ordentligt

Tabell 1. Entiteter och predikat kopplade till temat tillvaro.

Personen uttrycker entiteten *förändringar* tillsammans med entiteterna *mitt*, *privatliv*.

Förändringar ”som stora den senaste tiden” uttrycker hon med säkerhet och formulerar sig dels i konkreta termer men lämnar också rum för spekulationer, hon uttrycker sig i dåtid och med engagemang. Entiteten *inom loppet* uttrycks tillsammans med entiteterna *två år*, *tagit studenten*, *flyttat hemifrån*, *startat upp eget hushåll*. Entiteten *inom loppet* uttrycker hon dels i konkreta termer men lämnar utrymme för vidare frågor, hon uttrycker sig med engagemang och utan affekt. Hon berättar att hon har påbörjat högskolestudier, *läroutbildningen* ”som man kan gå sin fjärde termin”, detta uttrycker hon utan tvekan, med konkreta termer, utan någon affekt eller önskan. Hon *trivs* ”som jag gör mycket angående mina studier” och att det är *förenligt* ”som är starkt med mina intressen”. Dessa entiteter uttrycks med säkerhet i konkreta termer med positiv affekt i nutid och med engagemang. I samband med entiteten *studierna* ”som tar upp det mesta av min tid” så uttrycker hon sig utan tvekan i konkreta termer i nutid och formulerar sig som det är något som är krävande. I samband med entiteten *miljödebatten* nämns entiteterna *jag*, *flyttat*, *förörenade*. Entiteten *förörenad* ”som det mest området i Malmö” och entiteten *bor* ”som jag gör i centrala Malmö”, detta uttrycker personen utan tvekan dels i konkreta termer dels i abstrakta termer som lämnar utrymme för vidare frågor. Hon ger uttryck för en negativ affekt i nutid och som om det är något som kräver någonting.

Tema: Relationer	
Entitet	Predikat
Drömprins	som man kan ha flyttat ihop med
Samboliv	som ett alldeles nytt
Missförstår	som man kan varandra
Värderingar	som man kan ha olika
Dalar och toppar	som sina
Familj	som finns
Vänner	som finns
Diskuterar	som man gör på olika plan
Kämpa	som jag får för något
Kontakten	som man kan hålla med familj och vänner

Tabell 2. Entiteter och predikat kopplade till temat relationer.

När det gäller relationer så berättar hon om sin *drömprins* ”som man kan ha flyttat ihop med” och *samboliv* ”som ett alldeles nytt”. Entiteten *drömprins* uttrycker hon utan tvekan, dels i konkreta termer men lämnar rum för spekulationer, hon formulerar sig med positiv affekt riktad mot nutid och med engagemang. Entiteterna *samboliv*, *dalar och toppar*, *missförstår*, *värderingar* och *diskuterar* uttrycks tillsammans. Entiteten *samboliv* uttrycks med säkerhet i konkreta termer, med engagemang och utan någon affekt. Personen uttrycker entiteten *dalar och toppar* ”som sina”, här formulerar sig personen utan tvekan, delvis i konkreta termer men också i abstrakta termer som skapar rum för spekulationer. Hon uttrycker sig utan affekt, med engagemang och använder här inte jagform. Vid entiteten *missförstår* ”som man kan varandra”, formulerar hon sig utan tvekan i dels konkreta termer men också till en del med abstrakta termer där det lämnas rum för ytterligare frågor. Hon ger uttryck för en negativ affekt riktad mot nutid och att det är något som är krävande, hon använder inte jagform här utan kategorin one-all. Entiteten *diskuterar* uttrycker personen utan tvekan och med abstrakta termer som lämnar rum för ytterligare frågor och spekulationer. Hon formulerar sig som det är något som kräver någonting av henne och specificerar inte subjektet. Entiteten *värderingar* ”som man kan ha olika”, uttrycks i abstrakta termer och det lämnas rum för spekulationer. Hon formulerar sig på ett sätt som indikerar på att det är något som kräver någonting och att det är något som alltid händer. Personen berättar att hon får *kämpa* ”som jag får för något” detta uttrycks med säkerhet, delvis i konkreta termer och dels i abstrakta termer som ger rum för ytterligare frågor. Personen uttrycker sig att som det krävs någonting och formulerar sig utan affekt. Entiteten *kämpa* skrivs i samband att hålla *kontakten* ”som man kan hålla med familj och vänner”, det formuleras utan tvekan i konkreta termer och hon ger uttryck för positiv affekt i nutid och engagemang.

Tema: Framtid	
Entitet	Predikat
Visioner	som jag har
Jobb	som kommer jag att ett få
Bil	som att jag nog aldrig vill skaffa
Barn	som man kan skaffa
Framtiden	som att man skaffar barn i
Framtiden	som man kan undra hur den blir
Käraste	som kommer det att hålla med min

Tabell 3. Entiteter och predikat kopplade till temat framtid.

I samband med *framtiden* så nämns också entiteterna *arbetsmarknaden*, *jobb*, *barn*. När det gäller *framtiden* ”som man kan undra hur den blir” ställer personen en fråga i rapporten och lämnar utrymme för spekulationer, hon uttrycker sig med engagemang och använder inget specificerat subjekt. Personen skriver om entiteten *visioner* ”som jag har”, det uttrycks med säkerhet, dels med konkreta termer men lämnas rum också för spekulationer. Hon uttrycker sig med engagemang och positiv affekt riktad mot framtiden. Entiteten *jobb* ”som kommer jag att ett få”, här ställer personen en fråga och uttrycker sig delvis i konkreta termer och dels i abstrakta termer som ger rum för vidare frågor. Hon ger uttryck för att det kan komma att kräva någonting av henne. Hon ställer sig frågande om sin *käraste* ”som kommer det att hålla med min”, hon uttrycker sig i konkreta termer och formulerar sig med en negativ affekt riktad mot framtiden och en önskan om att något ska inträffa. När det gäller entiteten *barn* uttrycker hon ”som man kan skaffa” formuleras detta som något som inte är säkert men troligt. Hon formulerar sig i konkreta termer med engagemang och hon använder sig inte av jagform. Vid entiteten *bil* ”som att jag nog aldrig vill skaffa”, uttrycker sig personen som om någonting som inte är säkert men troligt. Hon uttrycker sig dels i konkreta termer men också i abstrakta termer som lämnar rum för ytterligare frågor och formulerar sig med engagemang.

Livsvärldsbeskrivning

”Inom loppet av två år har jag tagit studenten, flyttat hemifrån, påbörjat högskolestudier, flyttat ihop med min dröm prins och startat upp ett eget hushåll.”

Personen inleder sin självrapport i en positiv anda med att berätta att hon går på lärarutbildningen, på den fjärde terminen, hon har valt ett program där hon blir lärare i engelska och svenska. Det är starkt förenligt med hennes personliga intressen, eftersom hon

anser sig vara en språknörd. Att studera upplever hon som något positivt och därför trivs hon med detta trots att studierna upptar den mesta av hennes tid och är krävande. Studier och framtidsplanerna som lärare tas på största allvar, hon har stora visioner om sitt framtida arbete och verkar vara engagerad i frågor som berör dagens skola. Känner ett starkt engagemang och vill i framtiden vara med och skapa en bättre skola för ungdomar. Engagemanget förklaras av att hon själv inte trivdes i skolan som tonåring. Personen berättar i rapporten att det har skett stora förändringar i hennes liv de senaste två åren, hon verkar tycka att det har skett mycket på en gång, då hon räknar upp det som har skett. För att hålla kontakten med sin familj och sina vänner får hon kämpa, då studierna är så tidskrävande, men eftersom det är viktigt för henne så kämpar hon engagerat för att hålla kontakten med både vänner och familj. Hon har mött sin drömprins och nyligen har de flyttat ihop och det verkar hon vara glad för. Rapporten slutar i en mer negativ ton då det visar sig att det inte är problemfritt i det nya sambolivet, hon skriver att man får kämpa, man har "sina dalar och toppar" och "sitt nya samboliv". Hon skriver att man kan missförstå varandra, att man diskuterar på olika plan och att man kan ha olika värderingar, det verkar som att det inte var väntat att det kan uppstå problem även med "drömprinsar". Inför framtiden ställer sig personen undrande och funderar hur den ska bli. Osäkerheten skapar många frågor som hon ställer sig, om sådant som kommer i framtiden, hur blir det med jobb, "kommer arbetsmarknaden att tillåta att man skaffar barn i framtiden". Hon känner även en osäkerhet om hon vill skaffa barn i framtiden. Hon funderar om hon kommer att ha råd att betala tillbaka sina studieskulder. Oroar sig över om det ska hålla med hennes käraste, drömprinsen verkar vara den rätte, men hon känner sig visst en aning osäker om deras framtid tillsammans men hon önskar att det ska hålla i framtiden. Den aktuella miljödebatten berör personen så pass att hon överväger starkt att inte skaffa någon bil i framtiden för att inte vara med och bidra till miljöförstöringen. En anledning till hennes medvetenhet i ämnet kan vara att hon bor i ett av de mest förorenade områdena i Malmö.

Självrapport 24, skriven av en tjej 21 år, född i Uruguay.

Självrapport 24 innehåller 116 meningsenheter

Redogörelse av modaliteter

Personen uttrycker sig övervägande med doxa-affirmation i modaliteten Belief, hon uttrycker sig med säkerhet som t.ex. "det känns" och "jag tror". Vid ett tillfälle använder hon doxa-negation, hon ger uttryck för att inte veta vad hon vill bli.

I modaliteten Function används kategorierna signitive och perceptive ungefär lika ofta, imaginative används mer sällan, då hon spekulerar, bl.a. ”det känns” och ”jag tror”.

I modaliteten Time används främst kategorin present och kategorin empty, dvs. utan någon sagt om tidsdimension. Hon skriver i past något oftare än i future, i framtid tar hon upp vad hon vill bli och sina föräldrar.

I modaliteten Affect använder personen främst kategorin empty när hon skriver om sitt liv, positiv present används mer ofta. När hon skriver med negativ affekt handlar det främst om hennes lillebror, en relation som inte är så bra och som hon vill förändra.

I modaliteten Subject använder hon framför allt jag i texten, hon använder kategorin we vid nio tillfällen då hon skriver om sina vänner och bror. Endast vid ett tillfälle uttrycker hon one-all, detta när hon uttrycker att man kan ha sådana dagar när hon känner sig bäst.

I modaliteten Will skriver hon med engagemang, i ungefär hälften av texten. Vid sju tillfällen uttrycker hon sig med kategorin wish-positive, hon önskar att något ska inträffa bl.a. när det gäller relationen med hennes lillebror som hon skulle vilja förändra.

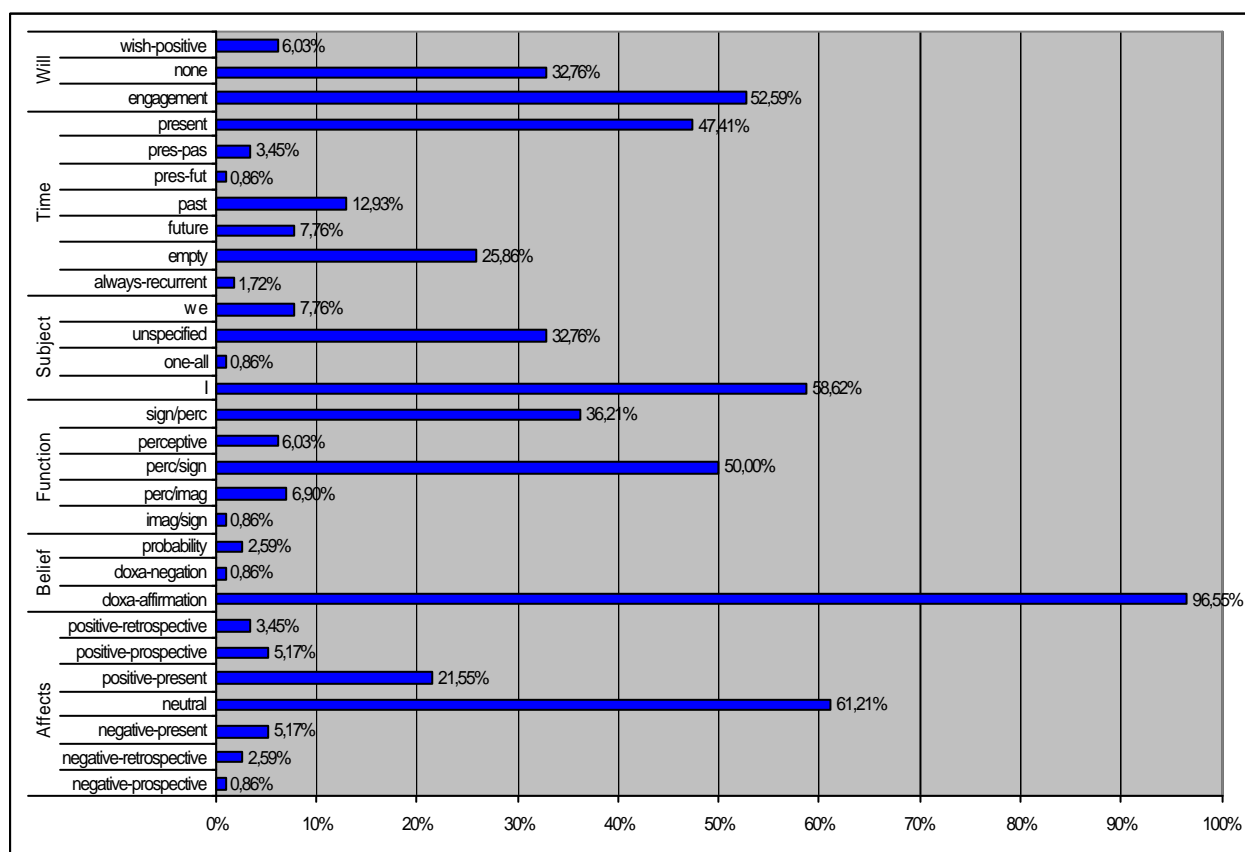

Bild 7. Modalitetsanalys av självrapport 24.

De högsta modalitetsfrekvenserna:

Belief: *doxa-affirmation*; Function: *perceptive/signitive*; Time: *present*; Affect: *neutral*; Will: *engagement*; Subject: *I*.

Teman

Tema: Tillvaro	
Entitet	Predikat
Livssituation	som jag kan reflektera över
Tillvaro/n	som man kan berika helt enkelt
Självinsikt	som jag har fått ökad
Sig själv	som jag kan granska
Nöjd	som jag kände mig
Utvecklas	som jag har gjort mot
Ledarroll	som jag kan ha
Människor	som jag kan intresse för
Organisera	som jag gillar

Tabell 4. Entiteter och predikat kopplade till temat tillvaro.

Personen uttrycker sig övervägande i nutid om sin tillvaro, hon uttrycker sig med säkerhet i konkreta termer men lämnar ofta rum för vidare frågor. Hon uttrycker sin *livssituation* ”som jag kan reflektera över” i dåtid och formulerar sig om den med engagemang och uttrycker denna entitet i samband med *idag*. Entiteten *tillvaron/n* ”som man kan berika helt enkelt” uttrycks i samband med bl.a. *vänner* och *min*. Hon uttrycker *tillvaro/n* med engagemang och positiv affekt mot nutid. *Självinsikt* ”som jag har fått ökad” uttrycks med positiv affekt som är riktad mot nutid utan några indikationer på önskan. Entiteten *mig själv* ”som jag kan granska” uttrycker hon med engagemang och i nutid. Vid entiteten *utvecklas* ”som jag har gjort mot” skrivs i positiv nutid utan någon önskan i samband med t.ex. entiteten *känna*. Entiteten *nöjd* ”som jag kände mig”, detta uttrycks med positiv affekt mot dåtid och skrivs med engagemang. *Ledarroll* ”som jag kan ha” uttrycks i samband med entiteterna *upptäckt*, *människor* ”som jag kan ha intresse för” och *organisera* ”som jag gillar” samtliga dessa uttrycks i positiv nutid i jag form.

Tema: Relationer	
Entitet	Predikat
Stötta	som de kommer alltid
Ledsam	som man kan känna sig
Relationer	som jag kan ha olika
Relation	som man kan ha en nära
Vänner	som jag kan ha en innersta cirkel av
Vänner	som man kan vara jättebra
Lillebror	som jag kan ha min
Förändra	som jag skulle vilja
Öppen	som jag kan vara som person
Inåtvänd	som han kan vara

Tabell 5. Entiteter och predikat kopplade till temat relationer.

Personen uttrycker sig med säkerhet och oftast konkreta termer men lämnar ofta rum för vidare frågor när det gäller temat relationer. Entiteten *stötta* uttrycker hon med positiv affekt riktad mot framtiden angående sina *föräldrar* ”som de kommer alltid”. Hon är lite *ledsam* ”som man kan känna sig” att de har åkt till Spanien. När personen uttrycker entiteten *relationer* uttrycks denna i samband med bl.a. klasskompisar och jobbkompisar ”som jag kan ha olika” vilket hon uttrycker utan affekt eller önskan. Däremot *relation* ”som man kan ha en nära” skriver hon detta med engagemang och positiv nutid. Hon nämner entiteten *vänner* ”som man kan ha en innersta cirkel av” i samband med *energikällor* med engagemang och neutral affekt men vid *vänner* med positiv affekt mot nutid ”som man kan vara jättebra”. Entiteten *lillebror* uttrycks med engagemang utan någon tidsdimension eller affekt ”som jag kan ha min”. *Lillebror* uttrycker hon i samband med entiteten *förändra*, vilket hon uttrycker *förändra* med en önskan att något ska inträffa ”som jag skulle vilja”. Vid ett tillfälle skriver hon att hon inte riktigt kan nå honom. *Öppen* ”som jag kan vara som person” uttrycker hon i samband med entiteterna problem och inåtvänd ”som han kan vara”, *inåtvänd* skrivs med engagemang i nutid utan affekt.

Tema: Framtid	
Entitet	Predikat
Framtiden	som kan komma och ter sig
Jobba	som jag kan vilja i framtiden
Jobba	som jag definitivt skulle vilja
Organisationsförmåga	som jag kan ha
Bli	som jag kan vilja

Tabell 6. Entiteter och predikat kopplade till temat framtid.

Personen uttrycker sig med säkerhet och i konkreta termer men lämnar ofta rum för vidare frågor när det gäller detta tema. Entiteten *framtiden* uttrycker hon ”som kan komma och ter sig” i samband med bl.a. entiteten *jobba*. Entiteten *jobba* ”som jag kan vilja i framtiden” skriver hon med engagemang och positiv affekt och en önskan riktad mot framtiden ”som jag definitivt skulle vilja”. Entiteten *organisationsförmåga* är riktad mot framtiden med positiv affekt ”som jag kan ha”, där hon kan använda sin förmåga att organisera som är riktad mot nuet. *Bli* ”som jag skulle vilja” uttrycker hon i framtid utan affekt eller önskan, hon uttrycker dock bli med även engagemang och negativt affekt mot framtiden ”som man kan börja”.

Livsvärldsbeskrivning

”Igår natt fick jag en lyckorusch, jag kände mig så nöjd”

Personen inleder med att skriva väldigt positivt om sin livssituation, hon inleder självrapporten med att skriva ”Den här frågan kommer faktiskt ganska lägligt”. Individen berättar om sitt liv med engagemang och hon ger uttryck för att vara allmänt nöjd med sig själv och sin tillvaro. Hon skriver om sin livssituation som något hon har reflekterat över och hon ser tillvaron som något positivt. Personen inser att hon har fått ökad självinsikt och att hon är utvecklad som person. Hon har upptäckt att hon har en ledarroll i sig och gillar att organisera. Personen verkar osäker på vad hon vill bli men säker på vad hon vill jobba med. Möjligen vet hon vad hon vill jobba med men inte är säker på vad hon ska utbilda sig till, detta kan indikera på att hon inte går eller kommit in på den utbildning hon vill för att arbeta med det hon vill och passar som. I ungefär mitten av texten när hon börjar berätta om sina relationer med omgivningen blir texten något mer negativ. Föräldrarna verkar betyda mycket för henne som stöttepelare men nu har de åkt iväg till ett annat land men hon uttrycker även oro över att de börjar bli gamla. När det gäller relationer med kompisar verkar hon tycka det är bra som det är och inte med någon större entusiasm däremot vänner har hon en innersta cirkel med som verkar betyda mycket för henne. Självrapporten indikerar på att relationerna med hennes närmaste i omgivningen verkar vara väldigt viktiga för henne. Självrapporten blir något mer negativ mot slutet, när personen skriver om sin bror. Det är den enda relation som hon skriver att hon vill förändra. Hon verkar vara ledsen över deras relation och känner att hon inte riktigt kan nå honom. Självrapporten indikerar på att hon ursäktar deras dåliga relation med att de är så olika.

Tio livsvärldsbeskrivningar

Självrapport1: kille 17 år

”Det största problemet som jag har är nog kärlek.”

Personen skriver i sin självrapport att han i princip inte har några tankar och även om han hade det så skulle han inte uttrycka dem. Personens självrapport berör till stor del en tidigare relation till en före detta flickvän ”vi har varit väldigt mycket till och från”, han beskriver det som varit med en negativ ton. Han berättar att den förra flickvännen vill bli tillsammans igen,

men han verkar osäker på sina känslor för henne. Han uttrycker att han inte vet vad han ska göra, om de ska bli tillsammans igen eller inte. Han upplever det jobbigt och anser att det stör hans skolgång väldigt mycket för att det är det enda han tänker på. Han har svårt att bestämma sig om han vill vara tillsammans med henne igen, har rådfrågat sina kompisar, vad de tycker om att de ska bli tillsammans igen, det framgår att en del tycker att de ska bli ihop igen medan andra inte tycker det och detta verkar inte underlätta hans beslut. Han skriver att han önskar att de aldrig hade träffats och kunde han ändra det så skulle han göra det på något sätt. Han tror att hans relationer är som alla andra ungdomars, inga problem i familjen, förutom lite småbråk om onödiga saker. Han verkar inte fundera på framtiden, hans tankar upptas av det problem som handlar om före detta tjejen och beslutet om de ska bli tillsammans igen eller inte. Det som framkommer om framtiden är att det handlar om hans ex och då framstår det som de kommer att bli tillsammans igen.

Självrapport 3: kille 14 år

”Det kommer nog att vara roligare att leva i framtiden”

Personen inleder sin rapport positivt med att skriva ”idag mår jag mycket bra”. Han skriver inte någonstans i texten något om det förflutna och han ger mest uttryck för vad han hoppas ska komma att ske i framtiden. Han tror också att det kommer att vara roligare att leva i framtiden än det är att leva nu, det negativa slår igenom i nutid, det tycks som han sätter allt hopp till framtiden, han är positiv inför framtiden och tror att det kommer att uppträffa mycket nya spännande saker i framtiden han tror också att städer och hus kommer att vara renare och finare i framtiden. Han hoppas och tror att det kommer att gå bra i framtiden för honom. Han berättar att han har många kompisar. Han uttrycker att han inte är ovän med någon men skulle han bli det så vill han ändra så att de blir vänner igen. När det gäller relationer tycks han vilja förändra något i en viss relation, men han uttrycker inte till vem. Han berättar att han har en familj, men skriver inte så mycket mer om den. I sina framtidsplaner uttrycker han ”jag hoppas jag har en snäll och trevlig familj” i texten. Personen tror att han kommer att ha många vänner framtiden och med dem ska han kul, gå på bio och annat sånt kul. När personen uttrycker sig om framtiden så gör han det med en positiv känsla.

Självrapport 8: tjej 15 år

”Se hur jag ser ut”

Personen inleder sin självrapport positivt när hon skriver att hennes liv är bra, men tillägger för det mesta. Verkar säker på vad hon vill bli i framtiden. Rapporten uttrycks med en negativ ton när hon berättar att hennes föräldrar är sådär, hon visar ingen känsla eller önskan beträffande relationen till sina föräldrar och hon antyder att det oftast inte är bra, det verkar vara något som har hänt tidigare. Vännerna verkar ha varit viktiga för henne och hon skriver att relationen till dem är bra och skriver att det nästan alltid händer att man blir ovänner, det verkar som hon har negativa erfarenheter av detta, men skriver att man blir oftast vänner igen. I slutet av rapporten skriver hon negativt om sitt eget utseende, hon skriver ”Bli uteliggare, se hur jag ser ut”! Det verkar som hon ser det som hon kan komma att bli uteliggare, det formuleras som det är möjligt i framtiden.

Självrapport 9: tjej 17 år

”Men jag älskar alla jag känner och mina djur”

Personen inleder självrapporten positivt ”Jag trivs som det är”. Hon fortsätter texten med att spekulera om sin framtid ”om vad jag vill göra i framtiden” men skriver väldigt lite om framtiden, om hon vill bo kvar i Sverige eller flytta till Finland. Denna osäkerhet tillsammans med bakgrundsinformation indikerar på att hon inte vet om hon vill bo hos mamma eller pappa, kanske känner hon sig inte hemma någonstans. I mitten av självrapporten börjar hon skriva om sina relationer. Hon skriver speciellt om en kompis med migränanfall, det verkar som hon tycker synd om henne för den relation hon vill ändra är kompisens relation till sina föräldrar. Personen skriver att hon har bra relationer och hon verkar ha många vänner men samtidigt framkommer det att hon tidigare har bråkat med sin mamma och hennes nuvarande. Hon verkar ensam då hon uttrycker att det är speciellt sina djur som hon älskar

Självrapport 14: tjej 16 år

”Jag har en underbar häst och en underbar hund”

Personen skriver självrapporten genomgående positivt och inleder med att skriva ”jag har ett underbart liv”. Hon ser sig som någon som sprider glädje och är positiv. Hon nämner varken föräldrar eller vänner i texten vilket kan tyda på att det kanske bara hon som sprider glädje och är positiv till andra. När hon skriver om sina relationer handlar det om hur mycket hennes djur betyder för henne och att de aldrig har svikit henne. Andra människor benämner hon som folk och pratar om dem väldigt ytligt som om hon har ytliga bekanta. Det som upptar hennes liv är designjobbet som hon har stora framtidsvisioner om. Även om hon tycker att hon har ett underbart liv med stora framtidsvisioner så antyder texten på att hon väldigt ensam.

Självrapport 20: kille 22 år

”Många av mina vänner säger att jag är en sk ”entertainer” när det gäller att komma med idéer och roliga samtalsämnen”

Personen skriver både positivt och negativt om sin tillvaro. Han ser positivt på sig själv, som en entertainer som hittar på idéer och roliga samtalsämnen, men med osäkerhet speciellt när det gäller hans relationer. Personen inleder allmänt om sin relation vilken han fortsätter med i ca 70 % av texten vilket indikerar på att han är väldigt förälskad. Texten blir mer positiv när han berättar om sin relation och intimitet med sin flickvän. Han fortsätter texten med att berätta om sina vänner, vilket han har många och som betyder mycket för honom. Han skriver relativt ofta om problem, i samband med familj, vänner och flickvän, vilket indikerar på att han inte har ett problemfritt liv. Det sista han däremot skriver i samband med problem är ”lös dem”. Personen skriver att han har en familj men inget mer. Antingen träffar han dem inte och betyder inte så mycket för honom eller så var det bara flickvännen som upptar hans liv för tillfället och hade inga tankar på att skriva om sin familj. Personen använder endast jag och vi när han pratar om relationen med sin tjej.

Självrapport 21: kille 23 år

”Min tillvaro är framgångsrik men kanske lite singel och ensam”

Personen inleder självrapporten om sin tillvaro som väldigt positiv och framgångsrik, men skriver även att han är kanske lite singel och ensam vilket kan indikera på att han är

framgångsrik men som följd av detta är singel och ensam. Vid ett annat tillfälle nämner han att framtiden ser ljus ut och skriver detta med engagemang men vill ständigt ha mer, vilket kan tyda på att han inte är nöjd trots allt även om ingenting i texten indikerar på någon negativ känsla, vilket dock kan bero på att han skriver väldigt lite, endast nio meningsenheter. När det gäller relationer med omgivningen uttrycker han att han har gott om vänner och inte har problem att skaffa nya men att han ändå är han singel och ensam. Personen jobbar i Stockholm men han vill i framtiden jobba i Köpenhamn, kanske vill han komma nära kontinenten. Han nämner inte sin familj en enda gång och vänner endast en gång.

Självrapport 25: kille 19 år

”Den tillvaro jag har turen att leva i och livet allmänt.”

Personen inleder sin självrapport starkt positivt med att berätta att han är tacksam för det han har, som han uttrycker själv ”sitt sociala läge” och att han har ett väldigt skönt liv just nu. Han har en positiv inställning till sin tillvaro, han anser han har det han behöver och han har haft tur. Han skriver att han har det bättre än de flesta, detta är han mycket medveten om, men tycker ändå att det är svårt att inte ta saker för givet. Han tror att livet kommer att förändras i och med att gymnasietiden tar slut, att hans föräldrar inte längre kan försörja honom som han anser att de har gjort till en stor grad. Detta kommer att ge nya förutsättningar för hans liv och han ger uttryck för att det kommer att kräva en del av honom. I rapporten berättar att han ska gå ut på arbetsmarknaden efter gymnasiet, innan han ska läsa vidare. Han önskar sig egen bil och lägenhet. Personen tar upp att han aldrig drabbats av någon större sorg eller att han har haft några större problem. Han tror att han kommer att drabbas av någon motgång i framtiden, för eller senare. Han är rädd för att han inte kommer att kunna tackla en sådan motgång när den väl kommer. Han tycker att han rent familjemässigt har han haft en oerhörd tur och beskriver sin familj som underbar. Personen tycker det är positivt att han har lätt för att lära känna människor. Han tycker om sina vänner och menar att han har haft turen att få dem och gör allt för att behålla dem. Han anser att de flesta vännerna är väldigt lika honom själv. Han har som han skriver ”inga egentliga fiender” och det beror på hans natur menar han. Han märker att han har svårt att kunna sätta sig in i andra människors situation men han vill absolut inte vara otrevlig. Han har många gånger tänkt på folk som inte står honom nära och inte tänker som han tänker uppfattar han som ”konstiga”. Det är något som personen skulle vilja förbättra hos sig själv.

Självrapport 27: tjej 21 år

*Jag vill göra många saker, jag ser fram emot något,
jag har önskningar, förväntningar, drömmar.*

Personen inleder sin självrapport starkt positivt genom att beskriva att hon känner sig ganska lyckligt lottad i sitt liv nu. Hon berättar vidare i fortsatt positiv anda, att hon studerar något som hon verkligen gillar. Relationer är mycket viktiga för personen, en stor del av självrapporten handlar om familjen, vänner och möten med nya människor. Hon skriver att hon har mycket goda relationer med sin familj. Personen beskriver engagerat och positivt om nära vänskapsband hon har skapat med människor när hon har bott utomlands. Hon tycker att hon verkligen har goda vänner. Hon berättar att hon ser det som en stor möjlighet med mobilitet, det gör att hon alla dessa möjligheter att möta nya människor och bygga starka relationer med dem. Hon berättar att hon saknar sin familj och sina vänner i sitt hemland och ser mycket framemot att få träffa dem igen, hon ger en positiv bild av dessa relationer och det framgår att de är mycket betydelsefulla för henne. Hon ger en positiv bild av hur glad hon blir bara genom att tänka på dem eller när hon pratar med dem på telefon men också vilket bra ögonblick det ska bli när hon får möta dem igen. Det framgår av texten att hon har en stark hemlängtan då hon uttrycker sig positivt om det som rör vänner och familjen som är kvar där hemma. Personen tycker att det är intressant och ser det som en bra erfarenhet att möta människor från olika platser, men även att klara av och dela på upplevelser med människor som kommer från helt skilda miljöer än henne själv. Personen känner inte att hon vet vad hon kommer att göra i framtiden, men ser det som något spännande och motiverande för det är något som fortfarande är öppet. Det är många saker hon vilja göra i framtiden och hon anser att eftersom hon är ännu så ung än så kan hon förvänta sig goda överraskningar i framtiden och hon ser möjligheter i sin tillvaro. Men hon påpekar också å andra sidan att det kan vara lite skrämmande att inte veta något om framtiden, samtidigt som det vore sorgligt om allt vore fastställt för framtiden. Men tack vare att det inte redan är bestämt så kan hon ha önskningar, drömmar och fantisera om framtiden.

Självrapport 28: kille 14 år

”Med hårt arbete och Guds hjälp så tror kommer jag att lyckas”

Personen inleder självrapporten med tankar om livet negativt men försvarar samtidigt sina tankar med att livet är det värt att leva. Texten blir positiv när han börjar skriva om att spela fotboll, vilket han uttrycker med att kämpar han tillräcklig så kommer han klara av att livnära sig kommer han klara av att livnära sig på fotbollen. Han verkar ha stor tro på framtiden eftersom han tror att han kommer att lyckas, men att det krävs hårt arbete och guds hjälp, detta indikerar på att han har stark tro. Eftersom hans största problem är matte kan detta tyda på att han inte har så många problem. Han verkar nöjd med sina relationer med sina vänner och familj. Däremot kärleken verkar han ha lite problem med. Personen verkar nöjd med livet och är både omtyckt och respekterad bland vänner enligt honom själv. Han har stor strävan att lyckas i livet dock verkar han lite osäker som person även om han utger sig för att vara säker på sig själv

Likheter och skillnader mellan ungdomarna

Självrapporterna som inkommit är olika långa, de skiljer sig från nio meningenheter till 116 meningenheter. Flickorna skriver genomgående mer men det kom också in några längre texter från killar, t ex självrapport 20, från en kille 22 år. Gemensamt för alla tolv ungdomarnas rapporter är att samtliga oftast uttrycker sig med säkerhet och med konkreta termer men lämnar ofta rum för frågor. De flesta av ungdomarna inledde rapporten väldigt positivt men efter att de skrivit några meningar blir texten mer negativ angående deras liv. Tre texter började dock neutralt, det är rapporterna från ungdomarna 1, 20 och 24. Gemensamt för rapport 1 och 20 är att de är från killar som nästan uteslutande skriver om kärlek och relation. Killen som skrivit rapport 1 är inte positiv en enda gång då hans självrapport genomsyras av olycklig kärlek och han skriver "Jag vet inte vad jag ska göra". Gemensamt för de korta texterna är att de inleds ofta positivt och ungdomarna hinner inte gå djupare in på sina liv och därför hinner inte texterna bli så negativa. Endast en, rapport 8, en tjej från Svedala skriver negativt i en kort text, 18 meningenheter. Hon hinner skriva negativt om både sig själv, familj och vänner. Den enda texten som inleds negativt är rapport 28 som skrivits av en kille 14 år och bor i Turkiet. Han skriver att hur dåligt hans liv än är så är det värt att leva. Efter en negativ inledning blir hans text mycket mer positiv i 14 av 31 meningenheter. När det gäller tidsdimension skriver sex personer övervägande om sina liv utan att de indikerar på någon bestämd tidsdimension, om det är dåtid, framtid eller nutid medan fem ungdomar skriver övervägande i nutid. Trots att ungdomarna tillfrågades om sina framtidsvisioner är det få respondenter som uttrycker sig i framtid. När de skriver om framtid handlar det oftast om relation och framtida yrken. I rapport 8 skriver den 15-åriga tjejen om sin framtid, hon

uttrycker "Bli uteliggare, se hur jag ser ut", hon skriver dessutom utan någon önskan att något ska inträffa. I rapport 1 skriver en kille 17 år, endast en gång om önskan, det handlar då om en önskan att något inte ska inträffa. Han önskar att han aldrig hade träffat sin tidigare flickvän. Tre killar skriver inte alls något om dåtid i sina rapporter 3, 21 och 28.

I rapport 27 skriver en 21 årig tjej från Frankrike, till skillnad från övriga ungdomar, om något som alltid händer t ex *"I see that as something really exciting and motivating because It means that it is still open, many things can happen that I did not expect and I have the opportunity to choose and have good surprises."* Ungdomarna skriver genomgående väldigt lite om sina familjer. I rapporterna 14 och 21, skrivna av en tjej 16 år och en kille 23 år, nämner dessa inget om sin familj. I följande rapporter nämner respondenterna endast detta angående sin familj:

Rapport	Kön/Ålder	Citat
1	Kille 17	<i>"Jag har inga problem med min familj förutom lite småbråk som alla andra."</i>
3	Kille 14	<i>"Jag hoppas att jag har en snäll och trevlig familj."</i>
8	Tjej 15	<i>"Mina relationer till mina föräldrar är sådär."</i>
9	Tjej 17	<i>"Jag har bra relationer med min familj och kompisar, men ibland har det kommit och gått, massa skitsnack med kompisar och bråkat med mamma och hennes blivande."</i>
20	Kille 22	<i>"Tillvaron bestäms av många faktorer, såsom vänner, flickvän, familj, samt olika problem."</i>
22	Tjej 21	<i>"Jag får kämpa för att hålla kontakten med mina vänner och familj och ett alldeles nytt samboliv och sina dalar och toppar."</i>
25	Kille 19	<i>"Min familj är underbar och framförallt har jag aldrig varit med om någon stor sorg eller något problem."</i>
28	Kille 14	<i>"Jag har bra relationer med min familj."</i>

Tabell 7. Citat från rapporter som berör temat familj.

De självrapporter som skiljer sig från de övriga är rapport 24 och 27, är båda skrivna av tjejer, en är född i Uruguay och en av dem i Frankrike. De skriver väldigt genomgående om sina familjer och relationer i sina texter, t ex skriver den 21 åriga tjejen från Uruguay *"Vad gäller relationer med andra i min omgivning är dessa väldigt viktiga och jag värderar de högt."* Den 21 åriga tjejen från Frankrike skriver *"I have really good friends and I have very good relations with my family so I know there are many people I can trust and each time I speak with one of them, I am so happy"*

Alla självrapporter innehöll något om relationer med vänner/flickvän/pojkvän, här skrev personerna något mer.

Analys Sphinx Lexica

Det mest frekventa ordet i alla självrapporter är *jag*, vilket även var det enda ord som användes gemensamt i alla självrapporter. Flest *jag* använder en 19 årig svensk kille från Trelleborg och minst använder en annan 19 årig svensk kille från Malmö. Ett annat ord som var vanligt är ordet *är* utom hos självrapport 23, en 18 årig kille från Uppsala och väldigt lite hos en 14 årig kille från Vietnam boende i Sverige som nästan uteslutande pratar om framtiden.

När det gällde positiva och negativa ord i rapporterna, delades dessa upp i två teman, vilka ord som ingår i dessa teman (se bilaga 6). Den som använder mest negativa ord i sin självrapport är en kille på 19 år från Vellinge, rapport 2. Han använder ordet *inte* mest frekvent av alla ungdomarna. Han tycker inte så mycket och han skriver att han inte vet så mycket ”*jag har inte så många tankar om så mycket*”. Två ungdomar som skriver mycket negativt om sitt liv är i rapport 10 och rapport 11, två flickor boende i Vellinge. De inleder sina självrapporter:

Rapport	Kön/Ålder	Citat
10	Tjej 17	” <i>Min tillvaro just nu mår jag för jävligt bråkar med alla hemma och har flyttat till min kompis för att få slippa dom idioterna där hemma.</i> ”
11	Tjej 18	” <i>Mina känslor i min tillvaro varierar mycket, ofta nerstämd och ledsen, men när jag är med vänner är jag som gladast.</i> ” <i>Har många tankar om meningen med livet, efter ens väninnas bortgång</i> ”.

Tabell 8 Citat från rapporter som beskriver sitt liv negativt.

De mest positiva självrapporterna är de kortaste, rapport 15 och 19, en kille på 16 år från Vellinge och en 20 årig tjej från Kristianstad. Respondenten i rapport 19 skriver att hon har det bra och inte vill ändra på något och respondenten i rapport 15 skriver att han trivs jättebra med relationerna i omgivningen och tror i framtiden att han kommer bli sjukgymnast.

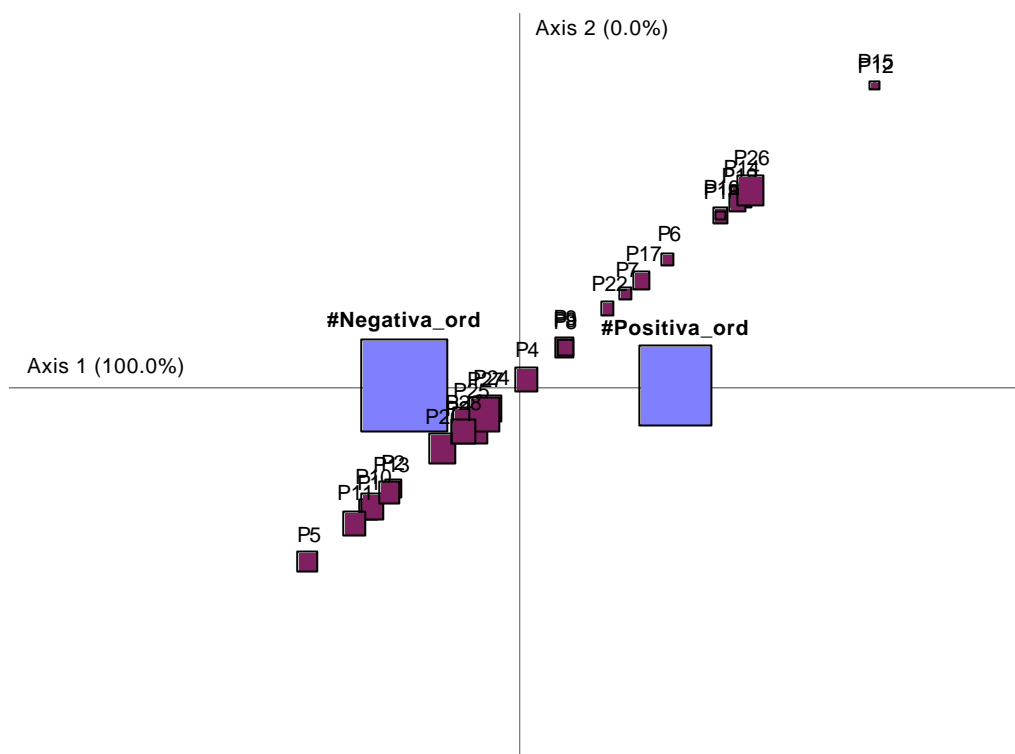

Bild 8. Positiva och negativa ord hos samtliga personer, från Sphinx

Relationer delades upp i två teman *familj* och *vänner* (se bilaga 6). Under temat *familj* var det sju personer som inte skrev något alls. De ungdomar som skrev mest under temat *familj* i förhållande till sin text var i rapporterna 7 och 15, en 17 årig kille från Svedala och en kille på 16 år från Vellinge:

Rapport	Kön/Ålder	Citat
7	Kille 17	"Jag trivs jätte bra med mina kompisar och min familj."
15	Kille 16	"Jag tycker inte om min pappas nya sambo vår relation är inte så bra till mina föräldrar."

Tabell 9 Citat från rapporter som skriver mest om familj.

I temat *vänner* var generellt lika siffror procentuellt mellan respondenterna. Det var dock inte lika höga och låga siffror procentuellt som hos temat *familj*. Det var sex individer som inte skrev någonting under temat *vänner*, i rapport 2, samma person som skrev *inte* väldigt ofta, en 19 årig kille från Vellinge. Självrapport 14, en 16 årig tjej från Trelleborg skriver inte om familj eller vänner utan om hennes djur som aldrig har svikit henne. Självrapporterna 18, 19 och 23, en 17 årig kille från Malmö, en 20 årig tjej från Kristianstad och 23 årig kille från Uppsala skriver korta texter uteslutande om sig själva. Självrapport 26, en 19 årig kille från Malmö skriver om medmänniskor i samhället istället. De ungdomar som skriver mest under

temat vänner är en 17 årig kille från Svedala och en 16 årig kille från Vellinge, de skriver båda korta texter. Detta skriver de om vänner:

Rapport	Kön/Ålder	Citat
7	Kille 17	"Jag älskar mina kompisar och min flickvän."
15	Kille 16	"Jag trivs jätte bra med mina kompisar och min familj."

Tabell 10. Citat från rapporter som skriver mest om vänner.

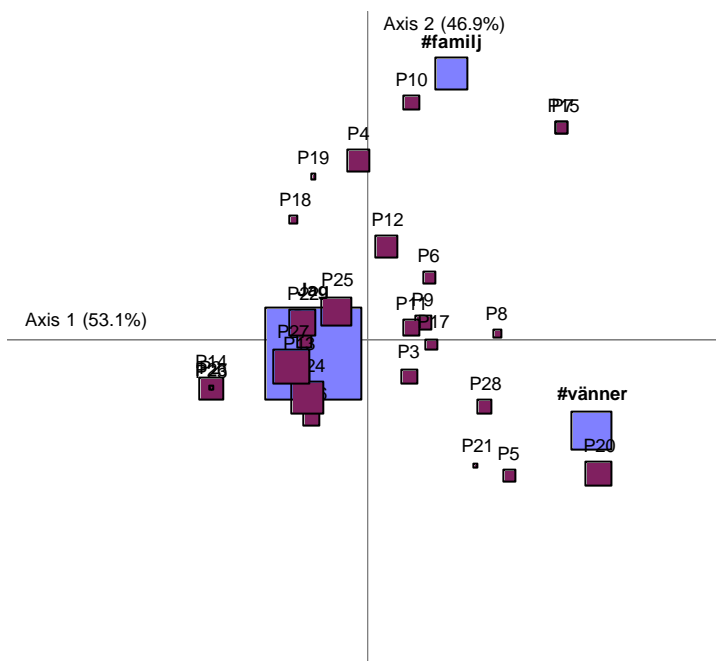

Bild 9. Familj och vänner hos samtliga försökspersoner, från Sphinx

Vid en kulturell jämförelse mellan självrapport 3, en 14 årig svensk kille och självrapport 28, en 14 årig kille som bor i Turkiet, har *jag, relationer, nuet, framtid, negativa och positiva ord* och *problem* delats upp i *teman* (se bilaga 9). Den svenska killen skriver mer om temat *relationer* än vad killen från Turkiet gör, de skriver dock olika om t ex kompisar:

Respondent:	Citat:
Svensk kille 14 år	"jag har många kompisar. Jag är inte ovän med någon. Jag skulle nog inte vara ovän med någon. ja skulle nog ha många vänner. vi kanske går och ser på bio och annat sånt kul. jag skulle inte vilja förändra någonting i en relation. men om jag e ovän med någon så vill jag ändra så att vi blir vänner."
Turkisk kille 14 år	"I min kompiskrets är jag omtyckt och respekterad, jag försöker behandla mina kompisar på samma sätt. Jag hoppas att det aldrig ändras och vi kan vara kompisar för livet. Det är inte lätt att finna vänner för livet, när man tror att man har hittat dom så ska man vara rädd om dom."

Tabell 11. Citat från rapporter om kulturella skillnader angående vänner.

Den svenska killen använder ordet *jag* mer frekvent, 26 % i förhållande till sin text än den turkiska killen som använder *jag* 16 % i förhållande till sin text. I temat *jag* är det istället något högre hos den turkiske killen än hos den svenska killen.

Respondent:	Citat:
Svensk kille 14 år	"Jag tror att min framtid kommer att gå mycket bra. I framtiden kanske det finns finare och renare städer. husen e helt blanka o rena.."
Turkisk kille 14 år	"Min stora dröm är spela fotboll och livnära mig på det. Jag lägger ner mycket kraft på det och kämpar för att förverkliga min dröm. Med hårt arbete och guds hjälp så tror kommer jag att lyckas."

Tabell 12. Citat från rapporter om kulturella skillnader angående framtid.

Vid tema *positiva* ord och *negativa* ord använder den turkiske killen mer negativa ord och den svenska killen använder mer positiva ord. Killen från Turkiet skriver om livet nu medan den svenska killen skriver om vad han tror kommer att inträffa i framtiden. De mest frekventa ord de använde var för den svenska killen, *skulle*, *nog*, *ovän* och *annat* medan för den turkiska, *för*, *livet*, *man* och *mina*.

Respondent:	Citat:
Svensk kille 14 år	"Det kommer säkert att uppfinnas nya mycket spännande saker, sporter och mycket annat. Det kommer nog att vara roligare att leva i framtiden än att leva nu."
Turkisk kille 14 år	"Jag har blandade tankar om livet, ibland bra och dåligt. Men hur dåligt det än är så är livet värt att leva. Största problemet jag har just nu är matte. Jag tror inte att det finns större problem än det."

Tabell 13. Citat från rapporter om kulturella skillnader angående framtid.

Vid en kulturell jämförelse mellan rapport 22, en 21 årig svensk tjej från Malmö och rapport 27, en 21 årig tjej född i Frankrike, har *jag*, *relationer*, *nuet*, *framtid*, *negativa* och *positiva ord* och *problem* delats upp i *teman* (se bilaga 9). Tjejen från Frankrike har skrivit en något längre självrapport än den svenska tjejen. Vid temat *jag* använder den svenska tjejen *jag* något mer ofta, 31 % i förhållande till sin text än den franska tjejen som använder *jag* 27 % i förhållande till sin text. Under temat *relationer* uttrycker sig tjejen från Frankrike betydligt mer än den svenska tjejen. För den svenska tjejen handlar temat *relationer* främst om relationen till hennes "drömprins", medan tjejen från Frankrike berättar om sina vänner runt om i världen.

Respondent:	Citat
Svensk tjej 21 år	<i>”flyttat ihop med min ‘drömprins’ och startat upp ett eget hushåll” och ”Jag får kämpa för att hålla kontakten med mina vänner och familj och ett alldeles nytt samboliv och sina dalar och toppar; man missförstår varandra, diskuterar på olika plan, har olika värderingar och så vidare.”</i>
Fransk tjej 21 år	<i>”jag har verkligen goda vänner och jag har mycket goda relationer med min familj så jag vet att det finns många människor som jag kan lita på och varje gång jag pratar med var och en av dem, är jag så glad. jag ångrar definitivt inte att jag har skaffat verkligt nära vänskap med människor som nu bor långt ifrån mig, även om vi inte ser varandra hela tiden.”</i>

Tabell 14. Citat från rapporter om kulturella skillnader angående relationer.

Personerna uttrycker sig med positiva och negativa ord, dock är det endast den svenska tjejen som nämner ordet *problem*. Den svenska tjejen skriver övervägande om framtiden medan tjejen från Frankrike skriver om nuet. Tjejen från Sverige ställer sig frågande inför framtiden.

Respondent:	Citat
Svensk tjej 21 år	<i>”Man undrar hur framtiden blir: kommer jag att få ett jobb när jag är färdig med studierna? kommer jag att ha råd att betala tillbaka mina studieskulder? kommer det att hålla med min käraste? kommer arbetsmarknaden tillåta att man skaffar barn i framtiden om man vill det?”</i>
Fransk tjej 21 år	<i>”Om min framtid, jag vet inte någonting säkert! Jag kan inte säga vad jag kommer att göra om två år inte heller var jag kommer att vara då. För det mesta ser jag det som något verkligt spännande och motiverande eftersom det betyder att det fortfarande är öppet, många saker kan hända som jag inte förväntar mig och jag har möjligheten att välja och kan få goda överraskningar.”</i>

Tabell 15. Citat från rapporter om kulturella skillnader angående framtid.

Vi fokuserade på gruppen ungdomar men noterade en skillnad mellan killar och tjejer beträffande hur de skriver om sina liv. När killar beskriver sitt liv är den ofta kontextbunden till någon specifik person eller händelse t ex, i rapport 1 och rapport 20 genomsyras texterna av deras relation med en tjej. Medan många av självrapporterna från tjejer skriver mer allmänt om sitt liv och fastnar inte vid en eller två situationer i sitt liv t ex personen i rapport 13 som berättar om sitt liv och de problem hon tidigare har haft i det förflutna men tar upp olika situationer i sitt liv.

Rapport	Kön/Ålder	Citat
1	Kille 17	<i>”Det största problemet som jag har är nog kärlek. Det är det enda ja tänker på och stör min skolgång väldigt mycket. Jag och mitt ex har varit tillsammans ungefär 3gr. Vi har varit väldigt mycket till och från. Nu vill hon bli tillsammans med mej igen? Vad ska jag göra?”</i>
20	Kille 22	<i>”Många anser att det är rätt att ha sex direkt när man träffats, ett s k "one night stand". Jag var oskuld innan jag träffade min tjej. Pressen var stor i början att ha sex, och min partner tyckte att det var dags att ta steget och bli mer intimare. Frågor som kommer upp till ytan är oftast frågor som t ex, kommer vi att vara tillsammans hela livet? kommer vi att vilja skaffa barn när den dagen väl kommer? Jag antar att min relation är bra. som sagt, min relation med min partner har varit super bra hittills”.</i>
13	Tjej 19	<i>”Jag har varit deprimerad och haft en del problem med ätstörningar och missbruk under min tonårstid. Skolan blev lidande och även min familj. Nu bor jag på ett drogfritt boende, har genom min drogfrihet fått ett andra handskontrakt på en lägenhet och det känns som en fin belöning. Nu går jag skolan igen, har precis påbörjat en gymnasieutbildning på folkhögskola och det har bidragit till min nyfunna stabilitet. Jag har varit i ett destruktivt förhållande med en mycket äldre man i tre år och det har varit på gott och ont. Han höjer mitt självförtroende, samtidigt som han kör det i botten.”</i>

Tabell 16. Citat från tre ungdomar.

Diskussion

Det har varit intressant och mycket spännande att ta del av samtliga ungdomars självrapporter. Det har gett en ökad förståelse och insikt om hur ungdomar idag tänker och känner om sin tillvaro. En del berättelser är mycket beskrivande och starka, då några ungdomar skrivit om för dem jobbiga situationer. Flera intressanta resultat har framkommit genom analyserna med Minerva och Sphinx, både förväntade men även resultat som inte var förväntade.

Något som framkom genom de tolv analyserna i Minerva, var att de flesta rapporter som är skrivna av svenska ungdomar skrivs inledningsvis positivt, men ett stycke in i texten så övergår de till att bli mer negativa. En 16 årig tjej ger i sin text först ett positivt intryck, rapporten inleds med *”jag har ett underbart liv”* och hon fortsätter texten igenom i positiv anda. Men i analysen, genom att dela upp de partiella intentionerna i entiteter och predikat, framkommer även andra aspekter, som inte är synliga i inledningsfasen. Resultatet indikerar nu istället på att hon troligen är ganska ensam, i texten uttrycker hon *”speciellt mina djurs”*. *Dom har aldrig svikt mig så jag tycker inte jag har rätt till att svika dom heller.*” Hon skriver inte om en enda relation utan benämner människor i omgivningen som folk. Rapporten från den turkiske killen visar sig vara rakt motsatt, han inleder sin text negativt, han skriver att hur mycket problem han än har så är livet värt att leva och att hans största problem är matte, men han blir mer och mer positiv in i texten. Majoriteten av de rapporter som är mycket korta visar analysen i MCA att de är väldigt positiva, troligen som en följd av att de inte skriver tillräckligt för att komma djupare in på sitt liv.

I analysen med Sphinx visas ett intressant resultat om två av de ungdomar som uttrycker sig mest negativt och osäkert i sina texter, en 14 årig kille och en 17 årig kille. Den 14 åriga killen är negativ gentemot nutiden och både hoppas och tror att det ska bli mycket bättre i framtiden. Den 17 åriga killens tankar upptas av problem i nutiden och han visar inte några tecken på att ha framtidsdrömmar. Familjerna är kända för oss och vi vet därför att de har fostrats enligt ”fri uppfostran” d v s uppfostringspraxis som förespråkar minsta möjliga tryck på barnet från omgivningen, barnet anses utvecklas bäst utifrån egna förutsättningar och impulser (Nationalencyklopedin, 2007).

Jutengren (2004) att lydiga tonåringar mår bättre. Att tonåringar som uppfattade minst problem med sig själva och sin omgivning var de som hade förtroende för sina föräldrars livserfarenhet och därför respekterade föräldrarnas uppmaningar. Han anser att i Sverige tolkas ”ömsesidig respekt” lite för mycket som att det är barnen som ska bestämma i Sverige. Hans åsikt är att barn ska få bestämma sådant som de klarar av, annars ska de vuxna ta sitt ansvar.

Både MCA och Sphinx analyserna visar att ungdomarna skriver genomgående väldigt lite om sin familj och i analysen med Sphinx visade det att det var sju ungdomar som inte ens berörde familjen. Resultatet visade också att det var två av de kortaste texterna som skrev mest om sin familj men det kan bero på att det var i förhållande till deras text. Undersökningens resultat stämmer väl överens med Erling och Hwang (2001) som menar att ungdomar har behov av självbestämmande och utveckling av den egna identiteten och relationer med jämnåriga blir mer betydande under ungdomsåren jämfört med tidigare. MCA analysen visar att alla självrapporter innehåller något om relationer till vänner, flickvän eller pojkvän.

I en undersökning på uppdrag av regeringen framkommer att umgänge med vänner har ökat och allt färre är ensamma, den grupp av ungdomar som anger att de inte har någon nära vän har sjunkit från 14 % till 6 % under perioden 1980 (81) till år 2003 medan motsvarande umgänge med nära anhörig har sjunkit i motsvarande grad (SOU 2006:77). Detta stämmer väl överens med undersökningens resultat eftersom analyserna i både Sphinx och MCA visar att ungdomarna skriver mer om sina vänner än om sin familj. Resultaten visade också på att hur dåligt en del än mår så är kompisarna mycket viktiga och betydelsefulla för dem.

Vid en jämförelse mellan en svensk tjej, en tjej från Frankrike och en tjej som bor i Sverige men vars föräldrar är födda i Uruguay/Chile, alla tre är 21 år, visar analysen i MCA att de skiljer sig åt i hur ofta men även hur de uttrycker sig om relationer, familj och vänner. Både tjejen från Frankrike och tjejen som har sitt ursprung i Sydamerika skriver oftare och mer

ingående om sina relationer och det gäller både vänner och familj. När dessa tre tjejer skriver om relationer, både vänner och familj, så skriver den svenska tjejen om att hon får kämpa för att hålla kontakten med både familj och vänner. De andra två skriver mycket mer om sina relationer, både vänner och familjen och det verkar vara mer självklara relationer för dem. Den franska tjejen skriver mer om hur hon upplever sitt liv med sina vänner och att hon har en nära vänskap med flera av sina vänner. Hon skriver att hon har en stark hemlängtan men är positiv till att hon har fått möjligheten att möta människor från olika platser och att dela upplevelser med människor som kommer från helt skilda miljöer. Tjejen med föräldrar från Chile/Uruguay, skriver att hon är ledsen för att hennes föräldrar har flyttat till Spanien. Inom det moderna individualistiska samhället har människor idag fått en självständighet både i förhållande till gruppen och till andra individer. Det kan göra att länken mellan gruppen och individen blir försvagad och kan därför medföra att individen inte längre har ett existentiellt behov av relationen till gruppen (Ahmadi, 2003).

Intressant är också vid jämförelsen mellan dessa tre ungdomar att de ser på framtiden på skilda sätt. Den svenska tjejen ställer flera frågor i sin rapport angående framtiden. Hon undrar om hon kommer att klara av saker i framtiden t ex *"kommer jag att ha råd att betala tillbaka mina studieskulder"*? *"Kommer det att hålla med min käresta?"* Hon verkar betydligt mer osäker på sin framtid än vad de två andra tjejerna gör. Den franska tjejen ser framtiden som något ovisst och det verka inte oroa henne, hon ser det som något positivt eftersom det ger henne chans att ha önskningar, drömmar och hon kan få fantisera om framtiden. Det är mycket hon vill göra i framtiden och hon ser möjligheter och förväntar sig goda överraskningar. Tjejen som är född i Uruguay, vars föräldrar är födda i Uruguay/Chile, ser sina föräldrar som ett stöd även i framtiden.

I de flesta kollektivistiska samhällen går det inte att dra någon gräns mellan individens privata sfär och gruppen i kollektivet. På det personliga planet kan individen inte frigöra sig från gruppen och uppnå självständighet till den, men å andra sidan så får individen inom gruppen en livslång trygghet, stöd och en känsla av tillhörighet (Ahmadi, 2003). Det är svårt att dra en parallell till vad Hofstede (2000) kom fram i sin undersökning bland de 19 lägst rankade individualistiska länderna finns endast tre europeiska länder, där i bland Turkiet, eftersom vi endast undersökte en individ från Turkiet. En jämförelse mellan en svensk 14 årig kille och den 14 årige turkiske killen visar resultatet i Sphinx att den svenska killen skriver mer om relationer än den turkiske killen som dock skriver mer om hur han upplever sitt liv med sina vänner, hur de har nära vänskap och om hans framtida relationer. MCA analysen visar på att den turkiska killen är mer villig att kämpa för att nå resultat i livet. Han skriver:

”Min stora dröm är spela fotboll och livnära mig på det.” Jag lägger ner mycket kraft på det och kämpar för att förverkliga min dröm. Med hårt arbete och guds hjälp så tror kommer jag att lyckas.”

Det har deltagit lika många tjejer och killar i undersökningen. Syftet har inte varit att finna någon skillnad mellan könen, men det som märktes i rapporterna var att när killar beskriver sitt liv är den ofta kontextbunden till någon annan specifik person eller händelse. Ett ex är att en 17 årig killes hela text genomsyras av hans relation med en tjej. *”Det största problemet som jag har är nog kärlek. Det är det enda ja tänker på och stör min skolgång väldigt mycket”*. Tjejerna skriver istället mer allmänt om sitt liv berättar inte enbart om en eller två situationer i sitt liv. En 19 årig tjej t ex berättar om sitt liv och de problem hon tidigare har haft i det förflutna och skriver om flera olika situationer i sitt liv, både förhållande, vänner, utbildning. *”Jag har varit deprimerad och haft en del problem [...]. Skolan blev lidande och även min familj. Nu bor jag på ett drogfritt boende, har genom min drogfrihet fått ett andra handskontrakt på en lägenhet och det känns som en fin belöning. Nu går jag skolan igen [...] det har bidragit till min nyfunna stabilitet.*

Anthony Giddens (1997) skriver i boken *Modernitet och självidentitet – självet och samhället i den senmoderna epoken* att globalisering och individualisering får effekter på samhället och dess invånare. Moderna genombrott har lett till ökad osäkerhet och existentiell ångest (Giddens, 1997). Även Folkhälsoinstitutet kom fram i sin undersökning att forskning pekar på psykisk ohälsa i individualistiska länder (SOU 2006:77). En 17 årig tjej, upplever en osäkerhet inför framtiden för hon vet inte om ska bo kvar i Sverige eller flytta till Finland, kanske vet hon inte om hon vill bo hos mamma eller pappa. En 22 årig kille skriver om att han ständigt vill ha mer, han jobbar i Stockholm men vill i framtiden jobba i Köpenhamn kanske vill han ha nära till kontinenten eller sin familj. Han skriver även *”Min tillvaro är framgångsrik men kanske lite singel och ensam”*.

Ett resultat, som visar sig genom en uppdelning av modaliteter i MCA är att samtliga ungdomar som analyserades uttryckte sig med säkerhet och utan någon tvekan oftast i konkreta termer. För att vidmakthålla sin identitet och själsliga balans så tenderar människor ibland att se sin egen attityd som den enda möjliga (Sjögren, 2003).

Alla individernas självrapporter är unika, det enda ord som är gemensamt i alla ungdomarnas texter är ordet *jag*. Ofta ses ungdomar som en grupp, troligtvis finns det en risk hos många vuxna, inklusive oss själva, att stereotypisera ungdomar. Imsen (2000) menar att när det gäller forskning om ungdomar beskrivs deras situation och att de är på ett visst sätt,

d v s den objektiva sidan av beteendet, det vi observerar och hon ställer frågan: ”Men hur ofta frågar vi oss hur det verkligen känns att vara ung?” Hur ser de unga själva på sin egen situation, sin skolgång och sina framtidsutsikter?” (Imsen, 2000, s.33).

Ett annat ord som använts frekvent i samtliga rapporter är *är* vilket indikerar på att ungdomar lever i nuet och uttrycker var de befinner sig just nu i livet. Trots att ungdomarna tillfrågas om sina framtidsvisioner skriver flertalet av dem väldigt lite om sin framtid. I en MCA analys framkom att en 14 årig kille skriver mestadels om sin framtid, han ger mest uttryck för vad han hoppas ska komma att ske i framtiden, kanske trivs han inte med sin tillvaro utan hoppas på en ljusare framtid.

Egna reflektioner

Det mest fantastiska med studien är att de flesta ungdomarna har varit positivt inställda till undersökningen, varit öppna och delat med av sina erfarenheter i livet. De har givit oss en unik möjlighet till att öka vår förståelse och kunskap genom det förtroende de har visat oss.

När nu undersökningen är genomförd har vi frågat oss om resultatet skulle ha blivit detsamma om inte texterna hade analyserats i MCA? Nej, det tror vi inte att det hade, vi har så tydligt sett i analyserna att det döljer sig ”andra sanningar” bakom orden. Ungdomarna uttrycker sig oftast med säkerhet, det resultatet överensstämmer inte med våra föreställningar om att ungdomar eventuellt skulle vara mer osäkra, vilsna och tveksamma, men de kan ju vara säkra på sin situation utan att var säkra och nöjda med sin tillvaro. När vi växte upp var vi inte alls lika säkra och målinriktade, vi fick ingen demokratisk uppfostran, utan det var föräldrarna som bestämde vilket ledde till att det sällan uppkom konflikter eftersom barn skulle lyda.

Vi observerade att de svenska ungdomarna inledde sina rapporter positivt för att bli mer negativa en bit in i texten. En fråga vi ställer oss är det typiskt svenskt? Att det i Sverige finns en tendens att inte beklaga sig och erkänna att livet stundtals kan vara både jobbigt, tungt och krävande, men när nu ungdomarna fick ge sig tid att svara på frågan så gav det en stunds reflektion och kanske på så sätt en djupare insikt om livet.

Validitet

Från fenomenologisk syn vill man nå meningen som aktiviteter, situationer och relationer och erfarenheter kan ha för individen och inte att komma fram till ett kausalt samband mellan dem. Husserls ansåg att en rigorös vetenskap är en vetenskap vars undersökningsmetod noga är anpassad till dess forskningsobjekt, undersökningens syfte, den undersökta problematiken har absoluta prioriteten där metoden kommer i andra hand, vilken anpassas till

forskningsobjektet istället för att objektet utgår utifrån metoden som inom positivistisk forskning (Sages & Hensfelt-Dahl, 1999). I MCA, som bygger på Husserls fenomenologi, innebär en noggrann behandling av texten, vilken tillåter så mycket som möjligt av textens mening att framträda intakt av forskarens spontana förförståelse, genom som tidigare nämnts den fenomenologiska reduktionen och epoché. Individen är den som skapar mening i och av sina dagliga aktiviteter och är då källan, den ända tänkbara källan av mening. Endast en noggrann analys av mening som den är konstruerad av det individuella subjektet kan ge oss grunder för att kunna generalisera och klassificera på individuell nivå (Sages, 2003). Undersökningens validitet är hög då undersökningsspersonerna deltagit frivilligt, varit engagerade och genom att de har använt egna ord och uttryck. En hög validitet inom fenomenologisk forskning är garanterad när uppgiften engagerar deltagarna (Sages et al. 2002).

Programvarorna, MCA och Sphinx Lexica är värdefulla instrument vilka tillåter systematisk, kultur och värderingsfri behandling av kvalitativ data och som tillåter olika sorters statistisk behandling vilket gör uppdelning mellan kvalitativ och kvantitativ datainsamling och behandling förlegad (Sages et al. 2002). I MCA indelas texten i mindre meningsenheter, en sådan indelning av texten ger mindre utrymme för forskaren att göra egna tolkningar, vilket ökar sanningshalten och möjligheten att validera analysen så att andra forskare ska kunna jämföra sina resultat med våra. Eftersom meningsenheterna blir relativt korta vilket ökar analysens noggrannhet och tydliggör hur individen konstituerar sin mening. Resultatet av kvalitativa studier är inte generaliseringar av resultaten utan djupare förståelse för upplevelsen/erfarenheten hos den undersökta individen i studiens perspektiv (Maykut & Morehouse, 1994).

Kritiska reflektioner

Ett syfte med undersökningen var att göra kulturella jämförelser med samtliga respondenter och tanken var att även ungdomar med utländsk härkomst eller vars föräldrar härstammar från andra länder skulle medverka för att identifiera eventuella kulturella skillnader. Detta urval blev dock begränsat eftersom de flesta ungdomar med utländsk härkomst vilket var färre än individer med svensk härkomst som vi tog kontakt med valde att inte vara med i studien.

Att lära oss två nya datorprogram, Sphinx och MCA har tagit tid och varit krävande. Vår förståelse och kunskap ökade efterhand som vi arbetade med programmen och textanalyserna blev intressantare och bättre med tiden och vi kom mer och mer in i det fenomenologiska tankesättet. Detta resulterade i att vi fick dela upp analyserna eftersom en text på 560 ord tog

som förstagångsanvändare ca 20 timmar att göra, vilket kan ha lett till att vi inte har gjort exakt likadant, men det färdiga resultatet livsvärldsbeskrivningarna gjorde vi gemensamt. Ett annat problem var vid användandet av Sphinx, vid en uppdelning i olika teman som t ex, relationer identifierades alla ord som relaterade till relationer. När ungdomarna använder ord som t ex de och våra kom inte dessa med i temat relationer vid en bearbetning av Sphinx. Ett annat problem var att fem ungdomar upplevde frågan som svår att förstå men när vi bad dem dela upp frågan var det inga problem. En eventuell risk med att dela frågan i två frågor kunde ha inneburit att endast en fråga besvarats.

Förslag till fortsatt forskning

Det har varit intresseväckande att analysera texterna och därför vore det spännande att få analysera samtliga ungdomarnas självrapporter i MCA, för att få en inblick i samtligas livsvärldar. Det hade också varit av intresse att ta reda på ungdomarnas horisonter, för att få fram vad man kan förvänta sig av dem i framtiden. En annan intressant aspekt hade varit att undersöka hur kulturella skillnader påverkar hur människor ser på tillvaro, relationer och framtiden. Därför skulle det varit intressant att göra fler kulturella jämförelser med respondenter från kollektivistiska länder och individualistiska länder för att jämföra dessa olika samhällsstrukturers påverkan på människan. För att identifiera om eventuella skillnader erbjuder svar på ”våra” ungdomars ökande psykiska ohälsa, att individer i individualistiska samhällen blir för individualistiska och därmed känner de sig rotlösa, ensamma och ”ensam måste vara stark”?

Referenser

- Ahmadi, N. (2003). Om jaguppfattningens betydelse för tolkningen av sociala roller. I N, Ahmadi. (Red.), *Ungdom, kulturmöten, identitet*. (s 49-78) Stockholm: Liber.
- Broberg-Olsson, M. (2001). Utvecklingsstörning. I A, Erling & P, Hwang (Red.), *Ungdomspsykologi Utveckling och livsvillkor*. (s 187-211). Stockholm: Natur och Kultur.
- Bryman, A (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber Ekonomi.
- Castells, M. (2000). *Informationsåldern: ekonomi, samhälle och kultur Band 2. Identitetens makt*. Göteborg: Daidalos
- Christensen, G. (2004). *Psykologins vetenskapens teori*. Lund: Studentlitteratur.
- Erling, A & Hwang, P. (2001). Sociala relationer. I A, Erling & P, Hwang (Red.), *Ungdomspsykologi Utveckling och livsvillkor*. (s 11-39). Stockholm: Natur och Kultur.
- Evenhaug, O & Hallen, D.(2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Giddens, A. (1997). *Modernitet och självidentitet – självet och samhället i den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos
- Hofstede, G. (2000). *Culture Consequences. Comparing Values, Behaviours, Institutions, and Organizations Across Nations*. London, New Delhi: Sage Publications Thousand Oaks,
- Imsen, G, (2000). *Elevens värld. Introduction till pedagogisk psykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Jutengren, G. (2004). *Dealing with intergenerational disagreements. Parental Authority in Swedish Families*. Hämtat 2007-05-23 från <http://fou.skolporten.com/artikel.aspx?typ=art&id=a0A20000000D5n4>
- Markus & Kitayama, (1991). *Culture and the Self: Implications for Cognition, Emotion, and Motivation*. Hämtat 2007-05-23 från http://ft.csa.com.ludwig.lub.lu.se/ids70/resolver.php?sessid=3q5o25874sjfjbvpph6vnbnmh6&server=www-md1.csa.com&check=7b8d65d66598d3c578d25cc87dbd57ed&db=psycarticles-set-c&key=REV%2F98%2Frev_98_2_224&mode=pdf
- Kvale, S (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Matsumoto, D & Juang, L. (2003), *Culture and Psychology*, 3rd edition, New York: Wadsworth Publishing.
- Maykut, P & Morehouse, R. (1994). *Beginning Qualitative Research* London-Washington: The Farmer Press
- Nationalencyklopedin (2007). *Fri uppfostran*. Hämtat 2007-05-09 från http://www.ne.se.support.mah.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=175597&i_word=fri%20uppfostran
- Nationalencyklopedin (2007). *Edmund Husserl*. Hämtat 2007-04-29 från http://www.ne.se.support.mah.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=206611&i_word=Husserl

- Sages, R. (2003). *Minerva* (2.0.0.0), Lund: MCA Diploment.
- Sages, R. (2003). Truth as unveiling. I J.Lindén, P. Szybek (Red.), *Validation of Knowledge Claims in Human Science* (s. 52-80). Lyon: L'interdisciplinaire
- Sages, R & Hensfelt-Dahl, P. (1999). En fenomenologisk analysmetod inom arbetslivsforskning. I J. Lindén, G. Westlander, G. Karlsson, (Red.), *Kvalitativa metoder i arbetslivsforskning.– 24 forskare visar hur och varför*. Rådet för arbetslivsforskning. Stockholm: Hellmans förlag.
- Sages, R & Jakobsdóttir, Y (1999). Phenomenological research method in intercultural psychology. *Papers and Articles on Meaning Constitution Analysis* (s.19-41). Lyon: l'Interdisciplinaire.
- Sages, R; Moscarola, J; Lahlou, M; Dahlgren, M; Ryland, T; Tegner, I. (2002). Implicit Discrimination – The Stumbling Block of a Future World Society. New Methods and Approaches for its study. Can phenomenology be the unified Theory for Cross/Cultural Psychology? *Papers and Articles on Meaning Constitution Analysis* (s. 171-187). Lyon: l'Interdisciplinaire
- Sages, R., & Lundsten, J. (2004). The Ambiguous Nature of Psychology as Science and its Bearing on Methods of Inquiry. I R. Sages. *Papers and Articles on Meaning Constitution Analysis* (s.189-220). Lyon: l'Interdisciplinaire
- Scott Mio, J; Barker-Hackett, L; Tumaming, J. (2006). *Multicultural Psychology, Understanding Our Diverse Communities*. USA: McGraw-Hill Companies
- Sennett, R. (1999). *När karaktären krackelerar*. Stockholm: Atlas.
- Sjögren, A. (2003). Kulturens roll i identitetens byggande. Ur N, Ahmadi. (Red.), *Ungdom, kulturmöten, identitet*.(s 17-48). Stockholm: Liber.
- Smith, J. (2006). *Qualitative Psychology, A Practical Guide to Research Methods*. London: SAGE Publications Ltd.
- Sphinx Survey Version 4,5 Reference Manual user Guide – Volume 1.
- Statens offentliga utredningar 2006:77 (SOU:77) - Ungas psykiska hälsa. Hämtat 25/3-2007 <http://www.regeringen.se/content/1/c6/06/74/72/ff3f46fd.pdf>
- Svedberg, L. (2003). *Gruppsykologi, om grupper, organisationer och ledarskap*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1.

Projektbeskrivning

Bakgrund

Vi är två psykologistudenter vid Lunds Universitet som under denna termin avser att skriva en kandidatuppsats. Catarina är blivande gymnasielärare med religion och psykologi som inriktning. Eva är blivande folkhälsovetare med psykologi som inriktning.

Eftersom vårt intresse för ungdomar är stort är tanken bakom detta projekt att få en inblick i deras "livsvärld". Vi tror att denna inblick kommer gagna oss båda i våra kommande professioner. Mycket forskning har redan bedrivits inom detta område men mycket bygger på statistiska undersökningar, därför fann vi det av intresse att göra en undersökning som grundar sig på ungdomars egna upplevelser.

Syfte

I vår studie arbetar vi tillsammans med Roger Sages, Universitetslektor vid Lunds Universitet, som till skillnad från åtskilliga andra forskare arbetar med kvalitativ metod. Med kvalitativ metod menas att forskaren söker fånga såväl människors handlingar som dessa handlingars innebörder och strävar att frambringe en helhetsbeskrivning av det som undersöks.

Vårt syfte med denna studie är att få en inblick i hur ungdomar upplever sig själva i olika situationer genom att sätta oss in i deras "tankevärld". Vi vill urskilja hur de uppfattar sin identitet, sin situation samt tron på framtiden utifrån deras perspektiv och att identifiera eventuella kulturella skillnader. Den kulturella aspekten anses för oss ofrånkomlig när individen studeras.

Metod

Vi har valt att göra en kvalitativ undersökning med utgångspunkt från fenomenologisk psykologi vilket innebär en beskrivning av individernas "livsvärld". Detta begrepp är uttryck för hur människor upplever, tycker och tänker om olika fenomen och det är genom att studera denna värld hos människor som vi kan få en sådan kunskap.

Tanken är att ungdomarna ska skriva en "självrapport" utifrån en öppen frågeställning där de själva får skriva fritt med utgångspunkt hur han eller hon upplever sin situation. Vår roll blir att tolka det som skrivs så objektivt som möjligt. Bearbetningen av självrapporterna kommer att analyseras med hjälp av "Meaning Constitution Analysis", MCA – Minerva, en analysmetod som konstruerats av Roger Sages. Detta leder till en bild av individens livsvärld och hur individens omvärld upplevs och konstitueras.

Uppgift

Vi vill att du skriver fritt utifrån dina egna upplevelser med minst en halv A4-sida. Det finns inga "rätt" eller "fel" sätt att besvara frågan. Tänk inte på hur du stavar eller formulerar dig, det är innehållet som är det viktiga.

Det finns olika tillvägagångsätt att fylla i blanketten, du kan antingen gå in på adressen: <http://213.115.71.36/kandidatuppsats> eller skicka den ifyllda blanketten till en av våra mailadresser eller lämna direkt till någon av oss.

Materialet kommer att behandlas konfidentiellt och du garanteras fullständig anonymitet.

För att ta del av studiens resultat kommer uppsatsen att publiceras den 31/5 – 2007 på adressen: <http://213.115.71.36/kandidatuppsats>.

Tack på förhand för din medverkan!

Kontakta oss gärna för mer information

Med vänliga hälsningar

Catarina Andersson
040-44 38 37
LL030211@stud.mah.se

Eva Swenson
0410-33 05 04
eva.swenson@bredband.net

Handledare:
Roger Sages, universitetslektor, Lunds Universitet.
046-222 87 56
roger.sages@psychology.lu.se

Bilaga 2.

Hej!

Vi är två psykologstudenter vid Lunds Universitet som under denna termin avser att skriva en kandidatuppsats. Catarina är blivande gymnasielärare och Eva är blivande folkhälsovetare.

Eftersom vårt intresse för ungdomar är stort är tanken bakom detta projekt att få en ökad förståelse hur det är att vara ung idag. Vi tror att denna inblick kommer gagna oss båda i våra kommande yrken. Mycket forskning har redan bedrivits inom detta område men mycket bygger på statistiska undersökningar, därför fann vi det av intresse att göra en undersökning som grundar sig på ungdomars egna upplevelser. Vi vill också uppmärksamma den kulturella aspekten i en allt mer globaliserad värld, vilket påverkar oss i hur vi upplever och uppfattar vår omgivning.

Bearbetningen av det som skrivs kommer att analyseras med hjälp av "Meaning Constitution Analysis", MCA – Minerva, en analysmetod som konstruerats av Roger Sages, Universitetslektor vid Lunds Universitet. Det innebär att textmaterialet inte kommer att kunna härledas till någon enskild individ.

Vi vill nu fråga dig om du vill vara med i vår undersökning?

Det handlar om att utifrån en öppen fråga svara fritt utifrån dina egna upplevelser. Vi vill understryka att materialet kommer att behandlas konfidentiellt och att du garanteras fullständig anonymitet. Mer detaljer finner du i projektbeskrivningen som medföljer eller finner på adressen: <http://213.115.71.36/kandidatuppsats>

Med vänliga hälsningar

Hello,

We are two students of Psychology at the University of Lund, Sweden, who are conducting a degree thesis. Catarina is a future upper secondary school teacher and Eva is a future Bachelor of Science in Public Health.

The aim of this project is to obtain an increased understanding of what it is like to be young today, and we believe that this insight will benefit us in our future professions. A large amount of the existing research within this field is derived from statistical investigations; thus, we find it inspiring to carry out a survey which will be based on young people's own experiences. In addition, we wish to notice the cultural aspect in an increasingly globalized world, which affects the way we experience and perceive our surroundings.

The processing of the attained material will be performed by means of "Meaning Constitution Analysis", MCA – Minerva, a method of analysis constructed by Robert Sages, professor of Psychology at the University of Lund. This means that it will not be possible to deduce the identity of the individual behind the text.

We would be grateful if you would like to assist us by participating in this study.

Participation involves answering an open question on the basis of your own experiences. We would like to emphasize that the material will be handled confidentially and that you are guaranteed complete anonymity.

You can either send the rapport to one of our mail addresses or send it directly to one of us.
If you are interested to review the result, please contact us.

Yours sincerely

Catarina Andersson
+46 40 443837
Byvägen 8
235 41 Vellinge
LL030211@stud.mah.se

Eva Swenson
+46 410 330504
Skegrie byaväg 17b
231 93 Trelleborg
eva.swenson@bredband.net

Tutor:
Robert Sages, professor of Psychology at the University of Lund
+46 46 2228756
roger.sages@psychology.lu.se

Merhaba

Biz Lund Üniversitesinde piskoloji okuyan öğrencileriz, bu öğretimdönemi adaykompozisyonu hazırlamamız gerekiyor.
Catarina iki dönem sonra liseöğretmeni olarak mezun olacak, Eva is saglik uzmani.

Genclere olan büyük ilgimizden dolayı bu projede gençleri daha iyi anlayabilmeyi hedefliyoruz. Bu analiz ileride ikimizin uzmanlık dallarında yararlı olacagina inanıyoruz. Bu alanda daha önce cesitli arastirilmalar yapıldi, genelde bunlar istatistiklere dayaliydilar. Biz ise arastirmamizi gençlerin kendi hayatlarından esinlenerek bir sonuca varmak istiyoruz. Ayricana globalesen dünyada cesitli kültürel etkenlere de önem vermek istiyoruz, çünkü bu bizim hayata bakisimizi etkiliyor.

Bu islemleri analiz etmek için kullanicagimiz metodun ismi "meaning Constituion Analysis", MCA – Minerva, Lund Univerisitesinde rektör olan Roger Sages tarafından hazirlanmistir. Bu arastirma metodunda herkesin kimligi gizlidir ve kimin kim olduguna dair arastirma olanagi yoktur.

Size olan sorumuz, bu arastirmaya katılmak istiyormusunuz?
Yapicaginiz tek sey sorulari arzu ettiginiz gibi, kendi deneyimlerinize dayanarak cevaplamak. Tekrar altini çizerek söylüyoruz cevaplariniz ve hicbir sekilde baskalarinin eline ulasmiyacaktir ve kimliginiz anoim olacak.

Saygilarimizla

Catarina Andersson
040-443837
LL030211@stud.mah.se

Eva Swenson
0410-330504
eva.swenson@bredband.net

Rehber öğretmen:
Roger Sages, Universitetslektor, Lunds Universitet
046-222 87 56
roger.sages@psychology.lu.se

Bilaga 3.

Självrapport

Vi vill att du skriver fritt utifrån dina egna upplevelser med minst en halv A4-sida. Det finns inga "rätt" eller "fel" sätt att besvara frågan, det är innehållet som är det viktiga, inte hur du skriver.

Det finns olika tillvägagångssätt att fylla i blanketten, du kan antingen gå in på adressen: <http://213.115.71.36/kandidatuppsats> eller skicka den ifyllda blanketten till en av våra mailadresser eller lämna direkt till någon av oss.

Catarina Andersson
040-44 38 37
LL030211@stud.mah.se

Eva Swenson
0410-33 05 04
eva.swenson@bredband.net

Jag är en:

Tjej

Kille

Min ålder är:

Jag bor på ort:

Jag är född i land:

Mina föräldrar är födda i land:

FRÅGA:

Var snäll och berätta om dina tankar, funderingar och känslor angående din din tillvaro, dina visioner om framtiden samt berätta hur du upplever dina relationer med andra i din omgivning, skulle du vilja förändra någonting i en relation till någon om du kunde?

Tack för din medverkan!

Bilaga 4.

Tabell över samtliga personer som har deltagit i studien.

Själv-rapport	Jag är en	Min ålder är	Jag bor på ort	Jag är född i land	Mina föräldrar är födda i land
1	Kille	17	Svalöv	Sverige	Sverige
2	Kille	19	Vellinge	Sverige	Sverige
3	Kille	14	Vellinge	Vietnam	Sverige
4	Kille	17	Malmö	Sverige	Sverige
5	Tjej	19	Eslöv	Sverige	Sverige
6	Tjej	16	Lindås	Sverige	Sverige/Danmark
7	Kille	17	Svedala	Sverige	Sverige
8	Tjej	15	Svedala	Sverige	Sverige
9	Tjej	17	Eslöv	Sverige	Sverige/Finland
10	Tjej	18	Vellinge	Sverige	Sverige
11	Tjej	17	Vellinge	Sverige	Sverige
12	Tjej	16	Vellinge	Sverige	Sverige
13	Tjej	19	Malmö	Sverige	Sverige
14	Tjej	16	Trelleborg	Sverige	Sverige
15	Kille	16	Vellinge	Sverige	Sverige
16	Kille	19	Trelleborg	Sverige	Sverige
17	Tjej	20	Trelleborg	Sverige	Sverige
18	Kille	17	Malmö	Sverige	Sverige
19	Tjej	20	Kristianstad	Sverige	Sverige
20	Kille	22	Trelleborg	Sverige	Sverige
21	Kille	23	Kista	Sverige	Sverige
22	Tjej	21	Malmö	Sverige	Sverige
23	Kille	18	Uppsala	Sverige	Sverige
24	Tjej	21	Malmö	Uruguay	Chile/Uruguay
25	Kille	19	Malmö	Sverige	Sverige
26	Kille	19	Malmö	Sverige	Sverige
27	Tjej	21	Lund	Frankrike	Frankrike
28	Kille	14	Sakarya	Turkiet	Turkiet

Bilaga 5.

Modalitetsdefinitioner	
Modalitet Belief	
Kategori	Beskrivning
Doxa-affirmation	Meningsenheten är uttryckt utan någon tvekan. Personen i fråga är säker på någonting.
Doxa-negation	Någonting är inte känt för personen. Personen säger att hon/han inte vet.
Probability	Någonting är inte säkert, men är troligt.
Possibility	Någonting är möjligt.
Question	En fråga är ställd om någonting.
Modalitet Function	
Kategori	Beskrivning
Perceptive	Meningsenheten är uttryckt på ett sätt så att det inte lämnas utrymme för vidare frågor. Personen uttrycker sig i konkreta termer.
Signitive	Meningsenheten är uttryckt på ett sätt så att det lämnar rum för vidare frågor. Personen uttrycker sig i abstrakta termer.
Imaginative	Meningsenheten kräver föreställningar om någonting, spekulationer.
Modalitet Time	
Kategori	Beskrivning
Past	Någonting inträffade i det förflutna.
Present	Någonting inträffar i nutid.
Future	Någonting kommer att inträffa i framtiden.
Present/Past	Någonting inträffade i det förflutna, men kommer att ha påverkan på nutid.
Present/Future	Någonting inträffade i det nutid, men kommer att påverka framtiden.
Always-recurrent	Någonting händer alltid.
Empty	Någonting är sagt utan någon aning om tidsdimension.
Modalitet Affekt	
Kategori	Beskrivning
Positive-prospective	Meningsenheten är uttryckt med positiv affekt riktad mot framtiden.
Positive-present	Meningsenheten är uttryckt med positiv affekt riktad mot nutid.
Positive-retrospective	Meningsenheten är uttryckt med positiv affekt riktad mot det förflutna.
Neutral	Meningsenheten är uttryckt med neutral affekt eller utan någon affekt.
Negative-prospective	Meningsenheten är uttryckt med negativ affekt riktad mot framtiden.
Negative-retrospective	Meningsenheten är uttryckt med negativ affekt riktad mot det förflutna.
Negative-present	Meningsenheten är uttryckt med negativ affekt riktad mot nutid.
Modalitet Subjekt	
Kategori	Beskrivning
I	"Jag" är subjektet i meningsenheten.
We	"Vi" är subjektet i meningsenheten.
One-All	Alla, eller alla i en specifik kontext, kan vara subjektet i meningsenheten.
Unspecified	Subjektet i meningsenheten är inte specificerad.
Modalitet Will	
Kategori	Beskrivning
Engagement	Personen som ligger bakom meningsenheten pratar om något med engagemang.
Aspiration	Meningsenheten uttrycks på ett sätt som indikerar krävande av någonting.
Wish-positive	Personen önskar att någonting ska inträffa.
Wish-negative	Personen önskar att någonting inte ska inträffa.
None	Ingenting sägs som indikerar någon önskan.

Bilaga 6.

Tabeller av vilka ord som ingår olika teman vid en jämförelse av samtliga personer i Sphinx.

Tema: Negativa- positiva ord	
41 Positiva ord	53 Negativa ord
Kärlek/en	Inte
Kul	Problem/et
Nöjd	Svårt
Positiva	Ensam
Trivs	Stör
Trivas	Dåligt
Tur/en	Osäker
Underbar	Rädd
Bäst	Bråk/ar
Snäll	Oförmögen
Glad/ast	Konflikter
Glädje	Krig
Otyckt	Missbruk
Positiv/tet	Våldtäckt
Positivt	Ont
Roligt	Sorg/ ligt
Roligaste	Tråkigt/trött
Roligare	Nackdelar
Trevlig/t	Äcklig
Bra	Aggressiv
God/a	Deprimerad
Gott	Avundssjuka
Bästa	Bortgång
Älskar	Otrevligt
Underbar/a	Vantrivdes
Gillar	Trängd
Lycklig	Trakassera
Vänskaplig/a	Struliga
Lycklig	Självmod
Roliga	Stressigt
Tacksam	Bråkat
Fin/t	Destruktivt
	Dog/Dödsfall
	Dumma
	Fattigdom
	Förlamad
	Ful
	Idioterna
	Jävla/jävligt
	Ogillar/Osams
	Ledsen/ledsamt
	Nerstämd
	Migränanfall
	Mardrömmar
	Mobbing

Tema: Vänner, familj och framtid		
Vänner	Familj	Framtid
Vänner	Familj/en	Framtida
Ovänn/er	Pappa/s	Framtid
Kompis/ar	Sambo	Visioner
Pojkvän	Föräldrar/na	
Flickvän	Mamma	
Partner	Halvsyster	
Väninna	Styvpappa	
Vänskapskrets	Lillasyster	
Vän	Lillebror	
Gänget	Farfar	
kompiskrets	Släkting	
Jobbkompisar	Drömprins	
Klasskompisar		

Bilaga 7.

Tabell över vilka ord som ingår i olika teman vid en kulturell jämförelse mellan självrapport 3 och 28 i Sphinx.

Tema: Jag, relationer, positiva, negativa ord, nuet och framtiden					
4 Jag	8 Relationer	8 Positiva ord	6 Negativa ord	4 Nuet	2 Framtiden
Jag	kompisar	Bra	Inte	Är	Framtiden
Min	Ovän	Snäll	Dåligt	Nuet	Framtiden
Mina	Familj	Finare	Problem/et	Idag	
Mig	Vänner	Lyckas	Hårt	Just	
	Relation/er	Omtyckt	Rädd		
	Kompiskrets	Respekterad			
	Kärleken	Roligare			
		Trevlig			

Tabell över vilka ord som ingår i olika teman vid en kulturell jämförelse mellan självrapport 22 och 27 i Sphinx.

Tema: Jag, relationer, positiva, negativa ord, nuet och framtiden					
5 Jag	13 Relationer	14 Positiva ord	7 Negativa ord	2 Nuet	4 Framtiden
Jag	Människor	Positiv/t	Sorgligt	Är	Framtid/a
Min	Vän/ner	Goda	Svårt	Nu	Framtiden
Mina	Relationer	Spännande	Ensam		Visioner
Mig	Familj	Bästa	Mardrömmar		
Mitt	Varandra	Bättre	Oförmögen		
	Bekant	Gillar	Saknar		
	Drömprins	Glad	Skrämmande		
	Föräldrarna	Lycklig/t			
	Honom	Önskningar			
	Peruan	Underbar			
	Sambo	Trivas			
	Släkting	Trivs			